

Date Printed: 04/23/2009

JTS Box Number: IFES_71
Tab Number: 140
Document Title: Helyhatosagi Valasztasok
Document Date: 1998
Document Country: Slovakia
Document Language: Hungarian
IFES ID: CE01747

* E 9 1 2 5 F 9 3 - F F C 3 - 4 9 A 4 - 9 B 2 F - 3 2 7 9 E 4 D 1 7 A B 3 *

HELYHATÓSÁGI VÁLASZTÁSOK

Hasznos tudnivalók választóknak

KATEDRA ALAPÍTVÁNY
NADÁCIA KATEDRA
KATEDRA FOUNDATION

Katedra Alapítvány

A Katedra Alapítványt olyan jó szándékú magánszemélyek hozták létre, akik sajátjuknak érzik és felvállalják a szlovákiai magyar pedagógusok és az oktatásügy jelenlegi gondjait, s az alapítványba befolyó pénzeszközökkel kívánnak hozzájárulni e problémák megoldásához, illetve enyhítéséhez.

Az alapítvány céljai:

1. *A Katedra Társaság tevékenységének anyagi támogatása*

A Katedra Társaság elsődleges célja a szlovákiai magyar iskolákban folyó oktatás színvonalának emelése. E célból kifejtett tevékenységét kívánja támogatni az alapítvány.

2. *A Katedra folyóirat kiadási költségeinek finanszírozása*

A folyóirat kiadásánál keletkező költségek a lap kiadóját, a Liliom Aurum Kft.-t terhelik. Az alapítvány szándéka az, hogy lehetőségei szerint segítsen a kiadási költségek fedezésében.

3. *A Katedra Napok anyagi támogatása*

Az alapítvány legfontosabb rendezvényének a Katedra Napokat tekintti. A Katedra Napokon olyan vitafórumok megrendezését tervezi, amelyeken a pedagógusok alkotó módon cserélhetnek nézetet oktatásügyünk problémáiról. Az alapítvány segíteni kíván abban, hogy e rendezvények magas szakmai színvonalon valósulhassanak meg.

4. *A Katedra Könyvek kiadásával kapcsolatos költségek fedezése*

A Katedra Alapítvány célja az, hogy olyan könyveket jelentessen meg, melyeket a pedagógusok az oktatásban, illetve az önképzésben fel tudjanak használni.

5. *A szlovákiai magyar iskolák szakmai színvonalának emelésének anyagi támogatása*

Ezt a célt az alapítvány különféle módon próbálja elérni, pl. iskoláink számára magyarországi tankönyvek és szakfolyóiratok ingyenes beszerzése, továbbítása, illetve kölcsönzése útján.

Kérjük Önt és Önön keresztül minden potenciális támogatót, hogy lehetőségük szerint segítsék a Katedra Alapítványt, mert ezzel a szlovákiai magyar oktatásügyet támogatják.

HELYHATÓSÁGI VÁLASZTÁSOK

Hasznos tudnivalók választóknak

F Clifton White Resource Center 1100
International Foundation for Election Systems

HELYHATÓSÁGI VÁLASZTÁSOK

Hasznos tudnivalók választóknak

KATEDRA ALAPÍTVÁNY KIADVÁNYA

Lilium Aurum
Dunaszerdahely
1998

Tartalom

Bevezető	7
Angyal Béla: A helyi önkormányzatok nyolc éve	9
Fekete Marian: Vissza az alkotmányossághoz	21
Csanda Endre: A sikeres önkormányzati választási kampány	25
Angyal Béla: A választási szervek feladatai	29
Šarolta Pufflerová: Lakóhelyünk jövőjéről döntünk	35
Jarábik Balázs: Élni kell a törvény adta lehetőséggel	37
Szilvássy József: Újra el kell menni	41
Úplné znenie zákona SNR č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších zmien a doplnkov	43
Ústavný zákon NR SR č. 332/1998 Z. z. o predĺžení volebného obdobia orgánov samosprávy obcí zvolených vo voľbách v roku 1994	50

Bevezető

A Katedra Alapítvány legújabb kiadványát tartja kezében a tisztelt olvasó. Megalkotásának és közreadásának nem titkolt célja, hogy hozzájáruljon a választók polgári tudatának elmélyítéséhez és a helyhatósági választásokon való részvételi arány emeléséhez. A szerzők nem vállalkoztak a választási jogszabály magyarázatának megírására, sem pedig a törvény által szabályozott összes jogintézmény részletes bemutatására. Szándékuk szerint azonban egy olyan módszertani anyagot készítettek, amely önkormányzati alkalmazottaknak, polgári aktivistáknak, az urnákhoz életükben először járuló fiataloknak egyaránt hasznos tudnivalókkal szolgálhat. Köztudott, hogy a választási törvény az elmúlt hónapokban furcsa átalakulásokon ment keresztül. Alkotmányellenes kitételeit azóta a törvényhozók hatályon kívül helyezték. Mára tehát minden törvényi föltétel adva van – igaz, egy felgyorsított ütemterv alapján –, hogy a települések polgármestereit, illetve képviselőit demokratikus eszközökkel és szabadon egy újabb négyéves időszakra megválasszuk. Egyik alapvető polgári jogunk gyakorlásának lehetőségéről van szó. E szerény munka ehhez nyújt eligazítást. Fogadja érdeklődéssel a tisztelt választó.

L. V.

Angyal Béla

A helyi önkormányzatok nyolc éve

A községi önkormányzatok létrehozása a rendszerváltás utáni időszak egyik legfontosabb eredménye volt. Azt is el kell azonban mondani, hogy ma, nyolc évvel az önkormányzatok létrejötte után a helyi önkormányzatok jelenlegi szlovákiai rendszere nem felel meg a modern demokratikus társadalom követelményeinek. A jelenlegi törvényi és gazdasági szabályozók rendszere nem teszi lehetővé, hogy a szabadon választott önkormányzatok teljesítsék választóik akaratát.

Az önkormányzatok fejlődése, működésük kereteinek alakulása szorosan összefüggött a rendszerváltás óta eltelt időszak politikai és gazdasági folyamataival. Ez alatt az időszak alatt szinte példa nélkül álló társadalmi és gazdasági szerkezetváltás zajlott le országunkban. Csehszlovákia széthullása után egy új állam született Európa térképén. Szlovákiában néhány héttel ezelőtt ismét új kormány lépett hivatalba, 1989 vége óta sorrendben a hetedik.

A jogi keretek megteremtése

A rendszerváltás után megtörtént a közigazgatás szétválasztása a helyi önkormányzatokra és az államigazgatásra. A községi rendszerről 1990-ben elfogadott törvény a községet mint önálló területi és igazgatási egységet határozza meg, amely magába tömöríti a községben állandó lakhellyel rendelkező személyeket. A község jogi személy, amely a törvények szabta keretek között önállóan rendelkezik vagyonával, pénzeszközeivel. A helyi

önkormányzatok saját hatáskörükben szabadon dönthetnek, általános érvényű rendeleteket hozhatnak. Hatáskörükbe beavatkozni, illetve rájuk feladatokat átruházni csupán törvénnyel lehet. A községekkel kapcsolatos törvények közül ki kell emelni még a községi vagyronról rendelkező jogszabályt.

Az első önkormányzatokkal kapcsolatos törvényekre a rendszerváltás utáni demokratikus közhangulat volt jellemző. Tükrözték azt az igyekezetet, hogy létrejöjjenek az államigazgatástól független, erős községek. Ezt az igényt az a felismerés hozta létre, hogy a társadalmi szolgáltatások (területrendezés, infrastruktúra, szociális gondozás, közművelődés stb.) jelentős része a községekhez kötődik. Ahhoz, hogy a szolgáltatások a helyi szükségleteknek és lehetőségeknek megfelelően formálódhassanak, szükség van a helyi lakosság által szabadon választott, általuk ellenőrzött önkormányzatra.

A helyi önkormányzatok létrehozása, a községek vagyonának megteremtése, az állami beavatkozás korlátozása, a polgárok helyi ügyekben való részvételének biztosítása, már nyolc éve létező valóság és igazán történelmi lépésnek tekinthető.

A községek jogállását a Szlovák Köztársaság 1992-ben elfogadott Alkotmánya tükrözi. Az alaptörvény az állami szervekkel kapcsolatban kimondja, hogy azok csupán az alkotmány alapján működhetnek, törvények által megszabott keretek között. A községek ugyanakkor szabadon dönthetnek az önkormányzat ügyeiben, tevékenységüket korlátozni csupán törvénnyel lehet.

Az első helyhatósági választások

Az 1990 novemberében lezajlott helyhatósági választásokon a részvétel 64 % alatt volt, ami a néhány hónappal korábbi parlamenti választásokhoz képest alacsonynak tekinthető és arról tanúskodott, hogy a polgárok nem igazán érezték át a választás jelentőségét. A választásokra rányomta bélyegét, hogy a politikai

élet, a politikai pártok kezdetleges állapotban voltak. Helyi szinteken a politikai pártok nem cselekvési programok, hanem érzületek, baráti körök alapján szerveződtek. Nem tudatosították a pártok, milyen igényes munka vár a képviselőkre, polgármesterekre. Mennyi új jogszabályt, ismeretet kell elsajátítaniuk. A jelentős jogkörök hatalmas felelőséget is rónak az önkormányzatokra. A választásokon a legtöbb képviselői helyet a Kereszténydemokrata Mozgalom szerezte meg, a nagyobb városokban azonban a Nyilvánosság az Erőszak Ellen dominált. A magyarlakta vidékeken a legtöbb mandátumot az Együttélés, politikai mozgalom szerezte meg.

A politikai élet kezdetlegessége abban is megnyilvánult, hogy a politikai pártok adósak maradtak önkormányzati programjaikkal. Azonos párt színeiben indult képviselők gyakran teljesen eltérő nézeteket vallottak alapvető kérdésekben. Az önkormányzati döntések esetlegesek, gyakran egymásnak ellentmondóak voltak.

Hasonló volt a helyzet a nagypolitika szintjén is, egymást követte a politikai pártok megszűnése és újak létrejötte.

A községi vagyon és községi gazdálkodás létrejötte

A községi vagyonról szóló törvény megkésve, 1991. márciusában született meg, majd 1992. áprilisában jelentősen módosították. A törvény a községi vagyonnal kapcsolatos két ellentétes nézet közötti kompromisszum révén jött létre, némileg felemásra sikeredett. A termelő vállalatoknak községi hatáskörbe adását ellenzők és a gyors magánosítást szorgalmazók jóvoltából került a törvénybe az a rendelkezés, amely szerint a községek csak akkor kapják meg az egykori nemzeti bizottságok által alapított vállalatokat, miután azok a kisprivatizációban nem találtak gazdára.

Az önkormányzatok a törvény által mégis jelentős vagyonhoz jutottak, mivel megkapták az egykori nemzeti bizottságok által

alapított költségvetési intézmények és költségvetési hozzájárulással működő vállalatok, valamint a nemzeti bizottságok által kezelt vagyon nagy részét.

Ennek a vagyonnak egy jelentős része forgalomképtelen, elsősorban ingatlanokból áll (az önkormányzatok, különböző hivatalok, kulturális intézmények épületei, parkok, utak stb.). A hasznosítható vagyon jelentős részét a belterületi beépítetlen ingatlanok teszik ki, továbbá üzlethelyiségek, és más vállalkozásra alkalmas épületek.

Az önkormányzatok megkapták az állami lakásokat a hozzájuk tartozó hőszolgáltató berendezéseket, a kiszolgáló épületekkel együtt. Ez a vagyon azonban nem tehermentes, mert terheli az évtizedek alatt fölhalmozódott felújítási hátralék.

Egy év késéssel, 1992 tavaszán oldódott meg az 1949-es, az államosítás előtti községi tulajdont képező földek kérdése; az ekkor elfogadott törvénymódosítás a községek tulajdonába utalta azokat.

Az önkormányzatok az elmúlt években, tekintettel arra, hogy költségvetéseik egyre szűkebbek lettek, és az állami költségvetésből kapott adórészesedések csak a működési költségeiket fedezték, egyre inkább nyúltak ahhoz a lehetőséghez, hogy értékesítsék az ingatlanukat. A forgalomképes üzlethelyiségek és telkek eladásából befolyt összegeket tudták csupán beruházásra fordítani. Ennek következtében vagyonuknak ez a része egyre csökken, tulajdonképpen a vagyon felélése történik. A vagyoneladással kapcsolatos döntések váltották ki talán a legnagyobb vitákat a lakosság körében. Gyakran nem is ok nélkül. A választók különböző lobbicsoportok érdekeit vélték felfedezni ezen döntések mögött.

A községek tulajdonába került lakások eladását 1993. szeptemberétől törvény szabályozza, mely meghatározza a vásárlók körét. (Csak a bérlők vehetik meg a lakásokat.) Ami nagyobb problémát jelentett, hogy a jogszabály a lakások árát is szabá-

lyozza és rendkívül alacsonyan szabja meg. Ennek ellenére a községek nagy része kénytelen volt eladni lakásvagyonának jelentős részét. És mivel az újabb lakásépítés gyakorlatilag megszűnt az országban, ma ott tartunk, hogy Szlovákiában szinte lehetetlen bérlakáshoz jutni. Az egykori bérlakások nagy részét a községek értékesítették, a többiben bérlők laknak, akiket még tetemes lakbérhátralékuk ellenére és bírósági végzés révén is nehéz kitenniük a lakásból, mivel pótlakást kell nekik biztosítani. Ilyen törvényi szabályozók mellett nem lehet azon csodálkozni, hogy a magántőke sem igyekszik a lakásépítésbe beruházni. A kormány sem ad, pénzt, a községeknek pedig nincs miből fejlesztenie.

A községek pénzügyi háttere

Ha megvizsgáljuk azt, hogy a községek törvényileg garantált önállósága és jogköröke mennyire van gazdaságilag is garantálva, szomorú képet kapunk. A községi költségvetéseknek a bruttó hazai össztermékhez viszonyított aránya az 1990-es 21,6 %-ról meredeken csökkent és 5 százalék alatt stabilizálódott az elmúlt években. Ez az arány Európában alacsonynak mondható. Csehországban 10 %, Magyarországon 18 % körül van. Bár itt meg kell jegyezni, hogy jóval nagyobb jogkörökkel rendelkeznek a magyarországi önkormányzatok, mint a szlovákiaiak. A juttatott pénzeszközöket is ezekhez a feladatokhoz kell mérni. Az elmúlt években az állami támogatások mértéke is radikálisan csökkent, a kezdeti 8 milliárdról egy milliárd körüli összegre.

Kifejezetten tarthatatlan állapot, hogy a költségvetési szabályozók minden évben változtak. Minden évben a költségvetési alkuban dőlt el, milyen adórészesedéseket kapnak az önkormányzatok. Az önkormányzati érdekképviseltek egyik leggyakrabban hangoztatott kérése, hogy a szabályozókat 4-5 évre határozzák meg, vagyis hogy lehessen hosszabb távra tervezni.

A helyzetet csak tovább rontotta, hogy az önkormányzatok egyes, pl. környezetvédelmi, vízügyi beruházásainak támogatása központilag igazgatott alapokból történt. Itt gyakran a politikai hovatartozás is komoly szerepet játszott abban, hogy egy község kap-e pénzügyi támogatást beruházásaira, vagy sem.

Az elmondottaknak következtében a községek ingatlaneladásból és hitelfelvételből igyekeztek eleget tenni választóik elvárásainak, fejlesztették az infrastruktúrát, építették a lakásokat, végeztek beruházásaikat.

A községek jogkörei

Az önkormányzatok létrejöttkor az önkormányzati és az államigazgatási feladatok következetes szétválasztásának elve érvényesült. A szétválasztás során azonban sok olyan hatáskör és eszköz került az államigazgatáshoz, amelyek a fejlett demokráciákban az önkormányzatok feladatai közé tartoznak. Ilyenek az iskolaügy, az egészségügy, a szociálpolitika bizonyos területei, a helyi víz- és csatornahálózat stb. A terv az volt, hogy a közigazgatási reform második szakaszában ezek az önkormányzatokhoz kerülnek, továbbá létrehozzák a másodfokú önkormányzatokat és sor kerül az ország új közigazgatási felosztására. Az első években szakmai bizottságok, önkormányzati érdekképviselők, politikai pártok, az egymást követő kormányok egyaránt foglalkoztak a kérdéssel, több konkrét javaslat is született. A javaslatok azonban csak papíron maradtak. Ennek oka elsősorban a politikai stabilitás hiánya volt Szlovákiában.

A közigazgatási reform első szakaszában az államigazgatásnak egy sajátos rendszere jött létre. A járási és körzeti hivatalok mellett az egyes tárcák nyomására a szakállamigazgatás számos hivatala jött létre. Az államigazgatásnak ez a rendszere a helyi önkormányzatok és a lakosság kritikájának kereszttüzebe került. A

közigazgatási reform második szakasza azonban évekig váratott magára.

A munkálatok az új területi felosztással kapcsolatban a második Mečiar kormány hatalomra kerülése után gyorsultak fel 1993-ban. A kormányjavaslat értelmében létre kívántak hozni 7 nagy kerületet, mint a regionális önkormányzatok és a másodfokú államigazgatás területi egységeit. Számolt a tervezet az általános államigazgatás és a szak-államigazgatás összevonásával is. A tervezet nagy vitákat váltott ki a politikai pártok és az önkormányzati érdekképviseltek körében. Centralizáló törekvéseket véltek felfedezni a tervezetben.

A szlovákiai magyar pártok körében aggodalmat keltett a szándék, miszerint a magyarlakta járásokat kizárólag szlovák többségű területekbe integrálnák. A nemzetiségek területi elhelyezkedésének figyelembevételét kérték. A vita hangneme egyre élesebb lett a kormány és a nemzetiségek között. Ebben a vitában adott nyomatékot a magyar nemzetiség követeléseinek a Csallóközi Városok és Falvak Társulása felhívására összehívott komáromi nagygyűlés 1994. január 8-án. Az itt elfogadott dokumentum magyar többségű területi egységek létrehozását javasolta a déli, magyarok lakta területen. A kormány egyértelműen elutasította a javaslatot.

Az első évek átalakulásainak sorában még egy jelenségre figyelhettünk föl. A községek száma állandóan nőtt, és kis mértékben ma is nő Szlovákiában. A hetvenes, nyolcvanas évek centralizáló, községösszevonásokat eredményező időszak után, a rendszerváltás első éveiben megszorodtak a községek szétválását szorgalmazó törekvések. Számos kisközség vált el egykori központi falujától és hozta létre saját önkormányzatát. A lakosság életére általában pozitív hatással volt az újbóli önállóság, az önkormányzat működése. Számos kisközségbe örömdetes módon visszatért az iskola, a tanító is.

A második önkormányzati választások

A Mečiar mozgalma által megnyert parlamenti választások után néhány héttel került sor 1994. novemberében a második önkormányzati választásokra. A részvétel nagyon alacsony, mindössze 54 % volt. A képviselői helyek számában a DSZM volt a legeredményesebb 23 %-al, őt követte a KDM 20 %-al. A polgármesteri helyek számában azonban némi meglepetésre a független jelöltek voltak legeredményesebbek 29 %-al, őket követte a DBP 18 százalékos eredménnyel. A választások eredménye a választópolgárok kiábrándultságát mutatta a politikából és a politikai pártokból.

A második választási időszakra Mečiar harmadik országglása nyomta rá a bélyegét. A politikai klíma nem kedvezett az alulról induló kezdeményezéseknek, az önkormányzatiság elvének, az önkormányzatok határon átnyúló együttműködésének és egyáltalán a demokráciának.

A kedvezőtlen politikai légkörben született meg 1996-ban az ország új területi és közigazgatási felosztásáról és a helyi államigazgatásról szóló törvény. Mindkettőt a kormány centralizáló törekvéseinek rendelték alá. A 8 kerület, és a központosított helyi államigazgatás létrehozását egyaránt bírálták a szakemberek, az önkormányzati érdekképviseletek és az ellenzék. Ezzel párhuzamosan zajlott a minden eddigit felülmúló tisztogatás az állami hivatalokban. A hivatali posztok betöltését egyértelműen pártérdekeknek rendelték alá.

A szlovákiai magyarságot is súlyosan érintette az új közigazgatási és területi felosztás. A magyarok vidékeken nem hoztak létre újabb járásokat, a körzeti hivatalokat megszüntették. Így az ügyintézés itt távolabb került a polgároktól. Az, hogy több dél-szlovákiai kisváros nem vált közigazgatási központtá hátrányosan érinti majd további fejlődésüket.

Amire az önkormányzatok vártak, abból semmi nem valósult meg. Nem bővítették jogköreiket. Sőt kisebb törvénymódosítókkal több esetben az állami hivatalok jogköreit erősítették. Nem hozták létre a másodfokú önkormányzatokat sem. Történt ugyan egy kísérlet a kormányzat részéről, hogy elfogadtasson egy törvényt a regionális önkormányzatok kialakításáról, de olyan neveltségesen csekély jogköröket kaptak volna ezek a képviselői szervek, hogy a nagy lakossági ellenállás miatt a jogszabályt levették a napirendről.

Felerősödtek azok a tendenciák, hogy az önkormányzat politikai színezte, összetétele erősen befolyásolta az állami támogatások mértékét. Az önkormányzatok döntő többsége azonban ellenzéki beállítottságúnak számított. Soha nem volt olyan rossz a viszony az önkormányzatok és az állami hivatalok között, mint az utóbbi egy-két évben. Az önkormányzatok költségvetése is egyre szűkült. A Mečiar kormányról sok mindent el lehet mondani, de azt, hogy önkormányzatbarát lett volna, egyáltalán nem.

Önkormányzat és demokrácia

Az önkormányzatok többsége ebben a politikailag nagyon összetett időszakban jelesre vizsgázott demokráciából. Többségük igyekezett a lakosság érdekeit szolgálni, hiszen nekik tartozik közvetlen felelőséggel. Az önkormányzatok többsége valóban ellenzéki összetételű volt és szemben álltak a centralizáló hatalommal. Gondoljunk csak arra, milyen szívélyesen fogadták mindenütt Michal Kováč köztársasági elnököt, mikor a kormány részéről óriási nyomás nehezedett rá, hogy mondjon le.

Az önkormányzatok a közvetlen demokrácia intézményét, a helyi népszavazást is alkalmazták. Szlovákiában azonban a politikai klíma nem csak az országos viszonylatban, de helyi szinten sem kedvezett a referendumoknak. Több dél-szlovákiai község-

ben helyi népszavazáson döntöttek el, hogy visszaállítják a község történelmi nevét. A kormány azonban rendre figyelmet kívül hagyta ezek eredményét. Kirívó példa a párkányi és a szentgyörgyi népszavazás esete. A kormány minden eszközt bevetett, hogy megakadályozza lebonyolításukat. Így az alacsony választói részvétel miatt végül nem voltak érvényesek, de hogy egyáltalán lefolytak, országos jelentőségűvé váltak.

Új választás küszöbén

A Mečiar kormány szelleme ott kísértett abban a helyhatósági választási törvényben is, amelyet néhány hónappal az idei választások kiírása előtt fogadott el a parlament. Az alkotmánybíróság alkotmányellenesnek mondta ki a törvényt, elsősorban a nemzetiségi kvóták bevezetése miatt. Azonban nem csak az alkotmányellenesnek kimondott részek, hanem a törvény egész szelleme ellentmondott az önkormányzatiság elvének. A pártlistákra történő szavazás révén fennállt az a veszély, hogy a legerősebb párt képviselői elfoglalják az egész testületet. Az egyszínű testületek hatalmas veszélyt rejtettek volna magukba. Az elmúlt évek tapasztalatai meggyőztek bennünket arról, hogy a helyi hatalom is hatalom, és ez éppúgy monopolhelyzetekre, kizárólagosságra, terjeszkedésre törekszik mint a központi hatalom. Nem nehéz elképzelni, milyen következménye lett volna annak, ha egy szűk pártcsoport dönthetett volna az egész község ügyeiről.

A hivatalba lépett Mikuláš Dzurinda vezette új kormány, nagyon helyesen, lényegében visszaállította azt a választási törvényt, amely már két esetben jól vizsgázott. Ezt az önkormányzatokkal szemben tett első pozitív lépésként értékelhetjük. Az előző évek rossz tapasztalatai után nagyon kellene már egy kormány, amelyet önkormányzatbarátnak nevezhetünk.

A polgárok végre nyugalmat és áttekinthető közigazgatást akarnak. Tennivaló van bőven. Az önkormányzatok pénzügyi hátte-

rének megerősítése, jogköreinek bővítése, működőképes regionális önkormányzatok létrehozása és még sorolhatnám.

Reméljük egy megváltozott politikai légkörben a polgárok nagyobb érdeklődést mutatnak a helyi ügyek iránt és nagy számban mennek el szavazni decemberben, mint az előző években. Hisszük, hogy megfontolt döntést hoznak: rátermett, polgárbarát önkormányzatokat választanak az elkövetkezendő négy évre.

(A szerző Gúta város alpolgármestere.)

Vissza az alkotmányossághoz

Hihetetlenül rövid életűnek, és óriási pénzpocsékolásnak bizonyult a helyhatósági választásokról szóló törvény módosítása, amelyet az alkotmánybíróság az alkotmánnyal összeegyeztethetetlennek minősített. Az 1998-as szeptemberi választások után a parlament, egy kevés módosítástól eltekintve, visszatért a korábbi helyhatósági választásokon bevált rendszabályokhoz.

A helyhatósági választásokon, tehát a község polgármesterének és képviselő-testületének megválasztásán azok vehetnek részt, azok rendelkeznek aktív választójoggal, akik a választások napján (azaz legkésőbb december 19-én) betöltötték tizennyolcadik életévüket és a községben állandó lakóhellyel rendelkeznek. Az aktív választójoggal rendelkező választókat a község a választók névjegyzékében tartja nyilván. A választójog egyenlősége alapelvéből következik, hogy minden egyes választó csak egy választói névjegyzékben lehet bejegyezve, és csak egy szavazókörben, mégpedig az állandó lakóhelye szerinti szavazókörben szavazhat. Éppen ezért, a helyhatósági választásokon nem lehet választói igazolvánnyal szavazni egy másik községben, ha valaki a választások napján nem tartózkodik az állandó lakóhelye szerinti községben. Mivel a választások napján a szavazóköri választási bizottságok elsősorban a választók névjegyzékében feltüntetett választók számára teszik lehetővé a szavazást, a községet ezzel kapcsolatban tájékoztatási kötelesség terheli; legkésőbb november 28-ig a választók névjegyzékébe bejegyzett minden egyes választónak megküldi az értesítést, amelyben feltünteti a választás időpontját, a szavazókört és azt a helyet, ahol a választó szavazhat. Ebben az értesítőben egyben figyelmeztet arra a kötelességre,

hogy a választó a szavazás előtt a személyazonosságát igazoló okmánnal köteles magát igazolni, és röviden feltünteti a szavazólapok kezelésének módját is.

Fontos rendelkezés az is, hogy a választónak még jóval a választások napja előtt lehetőséget kell kapnia a képviselő- és a polgármesterjelöltek megismerésére is. A helyi választási bizottság a jelöltek névjegyzékét legkésőbb november 24-ig köteles a helyben szokásos módon kihirdetni. A jelöltek névjegyzékének közzététele nyilvánvaló célt követ: a választóknak elegendő idejük legyen arra, hogy eldöntsék, kire is voksolnak majd a választások napján, december 18-án vagy 19-én.

A választások napján a szavazóhelyiségben az szavazhat, akit a választók névjegyzékébe bejegyeztek és megfelelő módon (személyi igazolvánnyal, katonai igazolvánnyal, útlevéllel stb.) igazolni tudja személyazonosságát. A szavazóköri választási bizottság ugyanis csak a választók névjegyzékébe bejegyzett személyek számára teszi lehetővé a szavazást. Éppen ezért egyes esetekben a szavazóköri választási bizottság köteles a választók névjegyzékébe bejegyezni az előttük megjelent állampolgárt. Így van ez például akkor, ha a választó ugyan nem szerepelt a község által elkészített névjegyzékben, de a választó a személyi igazolványával bizonyítja, hogy az adott szavazókörben állandó lakóhellyel rendelkezik, továbbá akkor is, ha a választó felmutatja a bíróság határozatát a névjegyzék kiegészítéséről. Ilyen esetben tehát a választási bizottság előbb bejegyzi a választót a választók névjegyzékébe, majd kiadja neki a szavazólapokat és a hivatalos borítékot. Ha viszont a választó nem tudja igazolni a személyazonosságát, és nem ismeri őt a választási bizottság egyetlen tagja sem, a bizottság felkéri a választót, hogy a személyazonosságát igazolja két, a bizottság tagjai számára ismert személy tanúvallomásával. Amennyiben ezt a választó a szavazás befejezéséig sem teszi meg, nem szavazhat még akkor sem, ha egyébként bejegyezték őt a választók névjegyzékébe.

A szavazás módját illetően elsősorban azt kell tudni, hogy a választó a személyazonossága igazolását és a választók névjegyzé-

kébe tett feljegyzést követően a bizottságtól két szavazólapot kap és egy hivatalos borítékot. Az egyik szavazólapon a képviselőjelöltek, a másikon pedig a polgármesterjelöltek vannak ábécérendben feltüntetve. A szavazólapokon továbbá fel van tüntetve minden egyes jelölt sorszáma, és a képviselő-választásra szóló szavazólapon az, hogy az adott választókerületben hány képviselőt kell megválasztani. A választó az úgynevezett szavazófülkében kezeli a szavazólapokat, mégpedig úgy, hogy a képviselőválasztásra szóló szavazólapon bekarikázza legfeljebb annyi jelölt sorszámát, ahány képviselőt kell megválasztani, a polgármester-választásra szóló szavazólapon pedig csak egyetlenegy polgármesterjelölt sorszámát karikázhatja be. Ha a választó véletlenül helytelenül kezeli a szavazólapot vagy szavazólapokat, a bizottság a kívánságára más szavazólapokat ad ki ezek helyett. A szavazólapok kezelése után a választó ezeket beteszi a bizottságtól kapott borítékba, oda megy a szavazóurnához, és gyakorlatilag a borítéknak az urnába dobásával szavaz. Mivel a választónak a törvény szerint személyesen kell szavaznia, a választási bizottságnak nem lenne szabad megengednie, hogy például gyerekek dobják a borítékot az urnába. Hasonlóképpen, a bizottságnak nem szabad lehetővé tennie a szavazást annak a választónak, aki nem ment be a szavazófülkébe. Kivétel persze itt is akad. A szavazófülkébe, de még a szavazóhelyiségbe sem kell feltétlenül elmenniük a súlyos betegeknek, a mozgásképteleneknek. Ezek az emberek az ilyen, úgynevezett különleges méltánylást érdemlő okok alapján kérhetik, hogy a szavazóhelyiségen kívül szavazhassanak. A szavazóköri választási bizottság ilyen esetben a választóhoz elküldi két tagját a mozgó szavazóurnával, a szavazólapokkal és a borítékkal. A szavazás titkosságát persze az utóbbi esetben is biztosítani kell.

(A szerző publicista.)

Csanda Endre

A sikeres önkormányzati választási kampány

Kulcs a cél eléréséhez!

- ✓ „Bármivel foglalkozz is, egyedül az elszántságon múlik minden. Ha valóban el akarsz érni valamit, minden bizonnyal el is fogod érni. Ha ...”
(???)
- ✓ „De csak akkor, ha azt a valamit igazán akarod, ha mindennél jobban akarod, ha nem akarsz még száz különféle dolgot ugyanolyan nagyon.”

✓ *(Villiam James)*

Sikeres választási stratégia (ötletek)

- ✓ Időben kezdeni (*először stratégia, aztán kampány*).
- ✓ Leltározzuk az alaphelyzetet (*közvélemény, ellenfelek, aktívaink és passzívaink, politikai feltételek, stb.*).
- ✓ Jelölt és párt stratégiai összhangja (*veszélyek*).
- ✓ Összhang stratégia és források között.
- ✓ Szilárd, de rugalmas stratégia (*váratlan fordulatok*).
- ✓ A választási stratégia kötelező jellege.
- ✓ A stratégia írásba foglalása.
- ✓ A szakemberek szerepe (*stratégia kidolgozása*).

A kampány stratégiai fázisai

- ① *Időben* eldönteni, *mit* akarunk mondani – programunk fő elemei (vezérfonal – mottó).
- ② *Hogyan* kívánja a mondanivalót tolmácsolni – a forma megválasztása.
- ③ Maga az *elmondás, tolmácsolás* – időzítés, mód, munkatársak, a kampányakciók szervezése, anyagi lehetőségek, stb.

A választási kampány brosúrája - 1

A választó megszólításának legfőbb eszköze:

Követelmények:

egyszerű * rövid * olvasható * előtervezett * trott

* grafikaiilag rendezett * időben kinyomtatott

✓ Külsőalak:

- *olvashatóság – betűnagyság, nem cifra betűk, stb.*
- *nyelvezet – stílus, egyszerű embernek is érthető,*
- *egyszerűség – nem műtárgy, nem népi mottóv-mok archívuma,*
- *színezet – nem ingerlő hanem nyugtató színek,*
- *képek – jelölt, családi vagy egyéb képek.*

A választási kampány brosúrája - 2

✓ Tartalom: (egyszerű és közvetlen)

- *a jelölt életrajzi alapadatai a kampány vezérfo-nalától függően (pl. gyerekek, közéleti funkciók, klubtag-ság, felekezeti hovatartozás, stb.),*
- *közéleti szereplésre való felkészültség (iskolai végzettség, közhasznú tevékenység, komiziókban való tevékenység, stb.),*
- *a kampány vezérfonalának részletezése,*
- *konkrét címek a kontaktus megteremtésére.*

Buktatók veszélye a kampányban

- ✓ Az önkormányzatiság alapismeretének hiánya.
- ✓ A negatív kampány hatása.
- ✓ A választók értékrendjének tisztelete.
- ✓ A választók széles rétegének megszólítása.
- ✓ Az ígéretek és a reális lehetőségek.
- ✓ „A kötelet egyazon végén húzzuk?” (pártok?)
- ✓ Helytelen kapcsolat az emberekkel.

Találkozás a választókkal - (ajánlás)

Az emberekkel való bánásmód alapjai

Ha mézet akarsz gyűjteni, ne rúgd fel a méhkaszt!

- ✓ Ne bírálj, ne ítélj, ne panaszkodj!

Az emberekkel való bánásmód nagy titka.

- ✓ Fejezd ki őszinte tiszteletedet!

Aki ezt a landcsot követi, azé az egész világ; aki nem képes

követni, magára marad!

- ✓ Ébressz tettvágyat a másik emberben!

(Daly Carnegie)

(A szerző a Szlovákiai Városok és Falvak Társulásának első alelnöke,

Érsekújvár polgármestere.)

A választási szervek feladatai

Általános rendelkezések

Az önkormányzati választások irányítására, ellenőrzésére és lebonyolítására a választási törvény (a Szlovák Nemzeti Tanács 346/1990 Tt. sz. törvénye a községek önkormányzati szerveinek választásáról) értelmében többszintű választási szerveket (11. §) hoznak létre: a Központi Választási Bizottságot, a járási és a helyi választási bizottságokat. A szavazóköroekben ún. urnabizottságokat kell alakítani. A választási bizottsági tagság feltétele az aktív választójog. Kizáró ok a képviselő-, vagy polgármester-jelöltség.

A választási szervek létrehozásában azok a politikai pártok és mozgalmak vehetnek részt, amelyek jelölteket állítottak a választásokon. A bizottságok adminisztratív teendőinek ellátásáról a jegyzőkönyvvezető gondoskodik (11a. §). A Központi Választási Bizottság jegyzőkönyvvezetőjét a kormány, a járási bizottságét a járási előljáró, a helyi és szavazóköri bizottságokét pedig az adott község polgármestere nevezi ki.

A Központi Választási Bizottság a legmagasabb szintű választási szerv (12. §). Legfontosabb feladata, hogy felügyelje az alacsonyabb szintű választási bizottságok felkészülését a választásokra. Azok a politikai pártok delegálhatnak ebbe a bizottságba tagokat, amelyek a járások együtödében állítottak jelölteket a községi választásokon. A járási bizottságokba azok a pártok delegálhatnak tagokat, amelyek a járás községeinek legalább egyhar-

madában állítottak jelölteket (13. §). A járási, helyi és szavazóköri választási bizottságok esetében előírt a minimálisan öt tag. Amennyiben a politikai pártok nem töltik fel az előírt létszámot a járási bizottságok esetében a járási előjárók (13. §), a másik két szintű bizottság esetében az illetékes polgármester (14., 15. §) nevezi ki a hiányzó tagokat.

A helyi választási bizottság legfontosabb feladata a jelöltek regisztrálása, a szavazólapok nyomtatásának biztosítása és a helyi eredmények megállapítása, valamint annak kihirdetése (14. §). Azokban a községekben, ahol csupán egy szavazókört alakítottak ki, nem hoznak létre külön szavazóköri választási bizottságot. Ennek feladatát a helyi választási bizottság látja el (15. §).

A választások lebonyolítása szempontjából a legnagyobb feladat a szavazóköri választási bizottságokra hárul. Ők kerülnek egyedül közvetlen kapcsolatba a választókkal, felügyelik a szavazólapok leadásának menetét és a választás befejezése után a szavazatok összeszámlálása is az ő feladatuk (15. §). Mivel a szavazóköri bizottságokra, illetve tagjaikra nehezedik a legnagyobb felelősség, és valójában ők biztosítják a legfontosabb társadalmi felügyeletet a választások tisztaságát illetően, ezért az ő munkájukkal a továbbiakban részletesen foglalkozunk.

A szavazóköri választási bizottság első ülésén, amelyet a polgármester hív össze, a tagok megállapodnak az elnök és alelnök személyéről. Amennyiben nem sikerül megegyezniük, sorsolással döntenek arról, hogy ki tölti be ezeket a posztokat (11. §).

A tényleges bizottsági munka a választások napján kezdődik. A választók névjegyzékét a község a kialakított szavazókörök szerint készíti el, és legalább két órával a választás megkezdése előtt a szavazóköri bizottságnak átadja. A választás napján a névjegyzékbe a szavazóköri bizottság utólagosan beírhatja azon polgárokat, akik erre megfelelő bírósági végzéssel rendelkeznek, illetve a személyi igazolványuk felmutatásával igazolják, hogy állan-

dó lakhellyel rendelkeznek a szavazókörhöz tartozó településrészen (5. §).

Az idei önkormányzati választásokat az előzőekhez hasonlóan két napon bonyolítják le. Péntek délután a szavazóhelyiség átvételével megkezdí munkáját a bizottság. A szavazóurnákon (mozgó és állandó) kívül ellenőrzi a szavazófülkéket, ahol a választópolgárok a szavazólapokon elvégezhetik a megfelelő módosításokat. A bizottság tagjai megvizsgálják az urnákat, majd azokat lepecsételik, ellenőrzik, hogy rendelkezésre áll-e a választók névjegyzéke, továbbá van-e kellő mennyiségű szavazólap és boríték (28. §). Ezután az adott időpontban megnyitják a szavazóhelyiséget és ezzel megkezdődik a tulajdonképpeni szavazás.

A szavazás

A választási törvény egyértelműen kimondja, hogy a választást minden jogosult polgárnak személyesen kell végrehajtania, helyettesítés nem megengedett (31. §). A bizottság tagjai a választópolgárok helyett nem kezelhetik, nem módosíthatják a szavazólapokat. A választópolgár a helyiségbe érkezése után igazolja személyazonosságát, és miután a választók névjegyzékében bejelölték a nevét, megkapja a szavazólapokat és a borítékot. Ezután köteles a szavazófülkébe lépni, ahol a borítékba helyez egy, a képviselő-testület választására, és egy, a polgármester választására szóló szavazólapot. A képviselőjelöltek közül, akik ábécérendben vannak a szavazólapon, a nevük előtti sorszám bekeretezésével jelöli meg azokat, akikre adja szavazatát. A választópolgár maximum annyi jelölt neve előtti számot karikázhat be, ahány képviselőt az adott választókerületben megválaszthatnak. A polgármester választására szolgáló szavazólapon szintén a sorszám karikázásával jelöli meg azt az egy jelöltet, akire a szavazatát adja.

Az a választó, aki nem tud olvasni, illetve akit testi fogyatékosága akadályoz a szavazólap kezelésében, jogosult arra, hogy más választót (sohasem bizottsági tagok) vigyen magával a szavazófülkébe, aki az utasításai alapján elvégzi a szükséges módosításokat a szavazólapon (32. §). Ebben az esetben sem helyettesítésről van szó, hanem technikai segítségről a választó részére.

A szavazófülke elhagyása után a szavazópolgár a borítékot a szavazóurnába helyezi. A bizottság tagjai nem teszik lehetővé a szavazást annak a választópolgárnak, aki nem ment be a szavazófülkébe (31. §).

A választó különböző okok, pl. betegség, mozgásképtelenség miatt kérheti, hogy a szavazóhelyiségen kívül szavazhasson (31. §). Ilyen esetben a szavazóköri választási bizottság elküldi a választópolgárhoz két tagját a mozgó szavazóurnával, a szavazólapokkal és a borítékokkal. Ilyen esetben is a választó úgy szavaz, hogy a választás titkosságát ne sértse meg.

A szavazóhelyiségben és közvetlen közelében a rendért a bizottság elnöke tartozik felelősséggel. Ha olyan körülmények adódnak, amelyek lehetetlenné teszik a szavazás megkezdését vagy folytatását, a bizottság későbbre halaszthatja a szavazás megkezdését, vagy meghosszabbíthatja a szavazás időtartamát (33., 34. §). Azonban erre csak objektív körülmény szolgálthat okot, például tűz az épületben, árvíz stb. Ilyen esetben a szavazóköri választási bizottság feladata a szavazás megszakításának időtartama alatt a szavazóurnákat lepecsételni. Ugyancsak le kell pecsételni az urnákat és az iratokat biztonságba kell helyezni a szavazás első napjának végén, hogy ezzel megakadályozzák a szavazólapok bedobálását az urnákba az éjszaka folyamán (28. §).

A választások befejezésére megállapított időpont leteltét követően már csak azok szavazhatnak, akik a szavazóhelyiségben, vagy a szavazóhelyiség előtt tartózkodnak. Ezt követően a szavazóhelyiséget bezárják, és a szavazóköri választási bizottság elnöke a szavazást befejezettek nyilvánítja (35. §).

A választóhelyiség lezárása után végzik el a szavazatszámllálást, amelyen csupán arra jogosult személyek vehetnek részt. A jogosult személyek köre három részre osztható: elsősorban a szavazóköri választási bizottság tagjai, a felsőbb szintű választási bizottságok tagjai és a Központi Választási Bizottság engedélyével rendelkező személyek (36. §).

A bizottság tagjai a felhasználatlan szavazólapokat és borítékokat lepecsételik és kinyitják az urnákat. Amennyiben mozgórnat is használtak, akkor a két urna tartalmát összekeverik. Először a borítékokat számlálják meg és összehasonlítják ezek számát a választók névjegyzékében szereplő feljegyzésekkel. Ezt követően kiveszik a borítékokból a szavazólapokat és különválasztják a képviselő-testület és a polgármester választására szolgálókat. A bizottság minden egyes tagja megtekintheti a szavazólapokat (37. §).

A bizottság érvénytelennek nyilvánítja azokat a szavazólapokat, amelyek nem az előírt nyomtatványon vannak, és azokat, amelyeken a polgárok az előírtnál több sorszámot, vagy egyet sem jelöltek meg. Vitás esetekben a szavazólap érvényességéről végső érvénnyel a szavazóköri választási bizottság dönt. Ezt követően összeszámolják az egyes jelöltekre leadott szavazatokat (38. §).

A szavazatszámllálás

A választások lefolyásáról és a választás eredményéről a választási bizottság két példányban jegyzőkönyvet készít (39. §). Ez rendkívül fontos dokumentum. Jelentőségét az növeli, hogy ez alapján összegzi a helyi választási bizottság az egész községben leadott szavazatokat és állapítja meg a választások eredményét. A szavazóköri jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell a választás időpontját, a választók névjegyzékébe beírt személyek számát, a kiadott borítékok mennyiségét, a leadott érvényes szavazatok

számát, az egyes jelöltekre leadott szavazatok mennyiségét. A jegyzőkönyvet a bizottság elnökén és tagjain kívül a jegyzőkönyvvezető is ellátja kézjegyével. Az aláírás megtagadásának indokait a jegyzőkönyvben feltüntetik.

A jegyzőkönyvet a helyi választási bizottságnak kell leadni, majd a szavazóköri bizottság tagjai megvárják annak utasítását a bizottság tevékenységének befejezésére. A szavazóköri bizottság a választásoknál használt iratokat, szavazólapokat, borítékokat és a választók névjegyzékét átadja megőrzésre a községnek (40. §).

A választások eredményét a községben a helyi választási bizottság állapítja meg a szavazóköri bizottságok jegyzőkönyvei alapján. Megállapítja választókerületenként, hogy a képviselőjelöltek közül kik kapták a legtöbb szavazatot, tehát kik jutottak be a testületbe (41., 43. §). Azonos szavazatszám esetén, ha a két jelölt azonos párt listáján szerepel, a pártlistán megadott sorrend dönt. Ha nem azonos párt jelöltjei, akkor sorsolással döntenek arról, ki kerül a testületbe (44. §).

Megállapítja továbbá a bizottság az egyes polgármester-jelöltekre leadott szavazatok számát és a legtöbb szavazatot kapott nyeri el a polgármesteri posztot. Azonos szavazatszám esetén új választást tartanak (44. §).

A helyi választási bizottság a községi választás eredményeiről szóló jegyzőkönyv aláírását követően a helyben szokásos módon haladéktalanul közzéteszi a községi képviselő-testületi és polgármester-választás eredményeit (45. §).

A két példányban aláírt jegyzőkönyv egyik példányát a helyi választási bizottság elnöke haladéktalanul eljuttatja a járási választási bizottsághoz (43. §).

(A szerző Gúta város alpolgármestere.)

Lakóhelyünk jövőjéről döntünk

Kilenc évvel ezelőtt a november 17-i történelmi eseményekhez nagymértékben hozzájárult az a tény, hogy akkorra már egyre több ember űzte ki magából a félelmet. Ők voltak azok, akik rádőbbentek arra, hogy a legszörnyűbb mégiscsak az volna, ha újabb és újabb nemzedékek kényszerülnének elnyomásban élni, hazug légkörben, a világ fejlődésétől elzárva. Így mind többen emelték föl a szavukat a jogtiprások és embertelenségek ellen. Az 1989-es erőszakmentes rendszerváltás után azonban csakhamar mindnyájan rájöttünk, hogy az emberek tudatának, értékrendjének megváltoztatása mindennél nehezebb és viszonylag lassú folyamat. Tudjuk, még sokat, nagyon sokat kell tennünk a nyitott polgári társadalom fokozatos kialakításáért.

Az OK '98 polgári kezdeményezést azért hoztuk létre, hogy más civil szerveződésekkel együttműködve meggyőzzük a polgárokat arról, hogy az ország jövője az ő kezükben van. Hogy alapvető jogunk aktív részt vállalni a közügyek intézéséből. Ezt a jogot nem valamelyik párt vagy politikus adományozta nekünk. Ezzel a jogunkkal születésünk óta rendelkezünk, mert a Szlovák Köztársaság Alkotmánya szavatolja mindannyiunknak a szólás-szabadságot, a minél szélesebb körű tájékoztatáshoz való jogot, a gyülekezési és a társulási szabadság jogát, továbbá más alapvető emberi jogokat. A mi kezdeményezésünk pártsemleges és az a legfontosabb célja, hogy olyan sokrétű és tárgyilagos tájékoztatást nyújtsunk az embereknek, amelyek az aktív közéleti szerepléshez és a választói jog érvényesítéséhez szükségesek.

Hetekkel ezelőtt kiemelkedő siker koronázta erőfeszítéseinket. Aktivistáink tizenöt napon át járták az országot, több mint ezer településen százezreket szólítottunk meg azzal az üzenettel, hogy ne legyenek közömbösek és felelőtlenek közös hazánk jövője iránt. Kellő információval felvértezve menjenek el szavazni. Látványos erőfeszítéseinket siker koronázta, hiszen hazánkban a parlamenti választásokon európai méretben is kimagasló volt a polgárok részvételi aránya.

December 18-án és 19-én helyhatósági választások lesznek Szlovákiában. Hisszük, hogy a karácsony előtti bevásárlások és a megfeszített élettempó ellenére újra nagyon sokan járulnak az urnákhoz. Mi újra azt kérjük a tisztelt polgároktól, hogy a választási kampány során kérdezzék meg a jelöltek, miként kívánják megoldani azokat a gondokat, amelyek a helyi lakosságot nyomasztják. S azután újra menjenek el szavazni, lehetőleg ugyanolyan nagy létszámban, mint szeptember végén. A problémák helyi szinten sem oldódnak meg önmaguktól. Ott is sok a feladat, számos sürgős tennivaló vár a jelöltekre. Decemberben mindannyian újra bizonyíthatjuk szavazatainkkal, hogy lakóhelyünk jövője is a mi kezünkben van.

(A szerző az OK '98 Polgári Kezdeményezés szóvivője.)

Élni kell a törvény adta lehetőséggel

Az ember hajlamos arra, hogy a jól végzett munka után hátrádjon, mondván, megérdemli a pihenést. Sokan gondolkodtak hasonlóan a szeptember végi parlamenti választások után, főleg Vladimír Mečiar exkormányfő emlékezetes közszolgálati búcsúzkodása után. Pedig lazításra nincs még itt az idő, maga a változás ténye nem segít a sokat próbált szlovákiai magyarok gondjában. Közelednek a helyhatósági választások, amelyek legalább olyan fontosak számunkra, mint a parlamentiek voltak. Mert elmondható, ha Mečiar bukása volt a kezdet, a falvak és városok „kormányainak” megválasztása beteljesíti azt a folyamatot, amely szeptemberben kezdődött.

Minden szavazópolgárnak, függetlenül hovatartozásától, élnie kell lehetőségével. Tudatosítania kell, hogy négyévenként a polgár nemcsak az ország, de közvetlen környezetének az alakításába is beleszólhat. Az önkormányzati testületek működőképessége a választópolgár szavazatától is függ. Minél nagyobb számban járulnak az urnák elé, annál nagyobb hitele van az új önkormányzatnak.

Huzavonákat okozott a helyhatósági választásokat szabályzó törvény. Elfogadásakor az év elején az akkori ellenzék nem győzte hangsúlyozni a törvény alkotmányellenes voltát. Ám a mečiar parlamenti gőzhenger kiválóan működött, a kormánykoalíciós képviselők mindenféle lelkiismeret-furdalás nélkül nyomták meg az „igen-gombot”. Az új kormány emiatt már a kinevezése pillanatában szemben találta magát az Alkotmánybíróság döntésével.

Az új kormánykoalíció ekkor méretett meg először. Módosította a törvényt, megtette az első lépést a demokrácia hiányának eltávolítása érdekében, bebizonyította, komolyan gondolja választási ígéreteinek teljesítését, tiszteletben tartja a választók akaratát. Ez intő jel lehet a jövőbeni önkormányzatok számára is.

A választások időpontjának megváltoztatása, az új törvény elfogadása nagy terhet ró a választás szervezőire. Az idő rövidsége ellenére az önkormányzatok alaposan áttanulmányozták a módosított törvényt, a politikai pártok, a harmadik szektor képviselőivel együtt felkészültek a választásokra. Szlovákiának most ismét bizonyítania kell rugalmasságát. Erre a legegyszerűbb válasz a polgárok magas részvétele lehet a voksoláson.

Nem kis szerepet vállal a polgárok felvilágosításában a nonprofit szektor. A különböző alapítványok, civil szervezetek az önkormányzati választások szabályait megismertető programokat, projekteket dolgoztak ki. Ezek fő célja az új helyzet megismertetése, a lehetséges veszélyekre való felkészülés, és a választások tiszta, szabad lefolyása. Mindazon programok, amelyek beváltak a parlamenti választások során folytatódhatnak: ismét lesznek koncertek, bulik a VálasztásRoCK '98 keretén belül, a Polgári Szem fiatal aktivistái újra ott lesznek a szavazóhelyiségekben és így tovább.

Legfontosabb feladat azonban ismét a választópolgár előtt áll. Olyan önkormányzatot kell választania, melyen keresztül érvényesítheti akaratát, amely ad szavazói véleményére. Kiindulópontként az egyes önkormányzatok eddigi teljesítményét kell alapul venni. Ott ahol a településfejlesztés, az ügyek intézése nem folyt zökkenőmentesen, ott most sincs garancia arra, hogy az önkormányzat működni fog. A módosított törvény pedig újra megadja a lehetőséget, hogy olyan képviselőket válasszunk, akikről tudjuk, képesek és tudnak tenni a városért-faluért, és nemcsak szűkebb érdekeiket tartják szem előtt.

Az önkormányzatok felelőssége változóban van. Amennyiben az új kormány teljesíti ígéreteit, az új testületek kezében sokkal több felelősséggel járó döntéslehetőség, kompetencia lesz, mint bármikor máskor. Beteljesülhet a szlovákiai polgár régi vágya az államhatalom decentralizálásáról. Megkezdődhet annak az önkormányzati elvnek a gyakorlati megvalósítása, amely garancia lehet közösségeink fejlődésében. Részt kell hát vennünk a választáson, élve a törvény adta lehetőségünkkel. Azért, hogy választott képviselőink végezhessék dolgukat, mindnyájunk gyarapodása érdekében.

(A szerző a Márai Sándor Alapítvány munkatársa.)

Újra el kell menni

Hosszas huzavona, alkotmánybírósági közjáték és döntés után nyilvánvalóvá vált: a helyhatósági választások Szlovákiában **december 18-án és 19-én** lesznek. Az ország és lakóhelyünk jövője szempontjából egyaránt fontos, hogy – ugyanúgy, mint szeptember végén – most is minél többen járuljunk az urnákhoz. Az önkormányzatok eddig is a demokrácia erős bástyái voltak társadalmunkban. Kötelező feladataikat messze meghaladva támogatták iskoláinkat, a helyi kulturális életet, a nyugdíjas polgárokat és más, szociális segélyre ugyancsak rászorult polgárokat. Szerény lehetőségeikhez képest anyagiakkal, s ezzel együtt odafigyeléssel, gondoskodással, melengető emberi szóval. A nehéz körülmények között is tiszteletet parancsoló munkát végeztek a polgárok emberibb élete, újabb munkahelyek teremtése érdekében. Nagy érdemük van abban, hogy a nehéz társadalmi és anyagi körülmények ellenére sehol sem omlott össze a helyi közösségi élet, mert a legtöbb önkormányzat szolgált: igyekezett mindenben a polgárok segítségére lenni. Ezért is erkölcsi kötelességünk ezt a munkát értékelve újra elmenni a szavazóhelyiségekbe.

A választási kampány során hallgassuk meg a jelöltek programjait, kérdezzünk tőlük, s így döntsük el magunkban, hogy lakóhelyünkön szerintünk ki a legrátermettebb polgármesteri és a képviselői tisztségre. A jó döntés azért is fontos, mert az eddiginél nagyobb feladatok várnak az önkormányzatokra. A kormányprogram értelmében Szlovákiában is megkezdődik az államhatalom fokozatos lebontása. Több jogkört kapnak a regionális és a helyi önkormányzatok. Sorsdöntő tehát, hogy olyan

szakembereket válasszunk, akik élni tudnak ezekkel a lehetőségekkel, akik másokat is képesek meggyőzni arról, hogy van értelme a helyi összefogásnak, kezdeményezésnek, mert az új kormány ehhez kellő társadalmi és jogi feltételt teremt. A decentralizáció folytán fokozatosan több pénzhez, több jogkörhöz, több lehetőséghez juthat minden önkormányzat. Ezért kell elmenünk szavazni, ezért kell olyan tisztségviselőket választanunk, akikről tudjuk, hogy a település és az ottani polgárok boldogulása érdekében gazdálkodnak majd a közpénzekkel.

Szeptember végén Szlovákiában a parlamenti választásokon európai méretben is rekordnagyságú volt a részvételi arány. Jó lenne, ha az ünnep előtti bevásárlási lázban, rohanásban is találnánk időt december 18-án vagy 19-én arra, hogy újra ilyen nagy számban menjünk el szavazni. Most újra kezünkben a döntés joga. A mi szavazataink döntenek el, kik lesznek a polgármesterek, és kik a képviselők. Vagyis azt, hogy milyen lesz lakóhelyünk jövője, az ott élő polgárok élete.

(A szerző a Katedra főszerkesztője.)

Úplné znenie zákona *

SNR č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí

ako vyplýva zo zmien a doplnení vykonávaných zákonom SNR č. 8/1992 Zb., zákonom NR SR č. 60/1993 Z. z., zákonom NR SR č. 252/1994 Z. z., zákonom NR SR č. 222/1996 Z. z., zákonom č. 233/1998 Z. z. a zákonom NR SR č. 331/1998 Z. z.

Slovenská národná rada sa uzniesla na tomto zákone:

PRVÁ ČASŤ ZÁKLADNÉ USTANOVENIA

§ 1

Voľby do orgánov samosprávy obcí sa konajú na základe všeobecného, rovného a priameho volebného práva tajným hlasovaním.

§ 2

(1) Právo voliť do orgánov samosprávy obcí má občan Slovenskej republiky, ktorý má v obci trvalý pobyt a dovŕšil v deň volieb najmenej 18 rokov veku; v Bratislave a v Košiciach má právo voliť do orgánov samosprávy mestských častí občan, ktorý má v mestskej časti trvalý pobyt a dovŕšil v deň volieb najmenej 18 rokov veku (ďalej len „občan“).

(2) Prétádzkou vo výkone volebného práva je

a) zákonom ustanovené obmedzenie osobnej slobody z dôvodu ochrany zdravia ľudí,²

b) výkon trestu odňatia slobody,²

c) pozbavenie alebo obmedzenie spôsobilosti na právne úkony.²

§ 3

Za poslancu obecného (mestského) zastupiteľstva môže byť zvolený občan, ktorý má právo voliť a nenastali u neho pretádzky vo výkone volebného práva podľa § 2 ods. 2 písm. b) a c).

§ 4

Za starostu obce (primátora) alebo v Bratislave a v Košiciach za starostu mestskej časti môže byť zvolený občan, ktorý má právo voliť, nenastali u neho pretádzky vo výkone volebného práva podľa § 2 ods. 2 písm. b) a c) a v deň konania volieb dovŕšil vek 25 rokov.

DRUHÁ ČASŤ

Zoznam voličov oprávnených hlasovať vo volebnom okrsku

§ 5

(1) Zoznamy voličov oprávnených hlasovať

voľav v jednotlivých volebných okrskoch vyhotovia obce, v Bratislave a v Košiciach mestské časti na základe stáleho zoznamu voličov.²²

(2) Zoznam voličov podľa odseku 1 odovzdá obec v dvoch rovnoplých okružných volebných komisiách najneskôr dve hodiny pred začiatkom hlasovania.

(3) Okružná volebná komisia do zoznamu voličov oprávnených hlasovať v jej volebnom okrsku dopíše osobu

a) na základe rozhodnutia súdu,²²
b) ktorá občianskym preukazom preukáže, že má trvalý pobyt v mieste, ktoré patrí do volebného okrsku.

§ 6

Zrušený

§ 6a

Zrušený

§ 7

Zrušený

§ 8

Zrušený

TRETIA ČASŤ

VOLEBNÉ OBKRVODY A VOLEBNÉ OKRVSKY

§ 9

Volebné obvody

(1) Pre voľby do obecných (mestských) zastupiteľstiev sa v každej obci utvoria viacstranné volebné obvody, v ktorých sa volia poslanci obecného (mestského) zastupiteľstva pomerne k počtu obyvateľov obce, najviac však 12 poslancov v jednom volebnom obvode, v mestách, ktoré sa členia na mestské časti, možno utvoriť aj jednomandátové volebné obvody, ak na počet obyvateľov mestskej časti pripadá iba jeden poslanec.

(2) V obci, v ktorej sa má zvoliť 12 alebo menej poslancov, môže sa utvoriť iba jeden volebný obvod.

(3) Volebné obvody a počet poslancov v nich podľa odseku 1 alebo odseku 2 určí obecné (mestské) zastupiteľstvo a zverejní ich najneskôr 65 dní pred dňom volieb.

(4) V meste, ktoré sa členia na mestské časti, hranice volebných obvodov nesmú presiahnuť hranice mestských častí.

(5) Pre voľby starostu obce (primátora) tvorí každá obec jeden jednomandátový volebný obvod.

§ 10

Volebné okrsky

(1) Na odovzdávanie hlasovacích lístkov a na sčítanie hlasov sa utvárajú v obciach volebné okrsky.

(2) Volebné okrsky a volebné miestnosti v každom z nich určí starosta obce najneskôr 40 dní pred dňom volieb.

(3) Volebný okrsek sa utvorí tak, aby zahŕňal spravidla 1 000 voličov. Pre vzdialené časti obce možno utvoriť samostatné volebné okrsky, ak je v nich aspoň 50 voličov. Volebné okrsky nesmú presahovať hranice volebného obvodu.

ŠTVRTÁ ČASŤ VOLEBNÉ ORGÁNY

§ 11

Všeobecné ustanovenia

(1) Voľby od orgánov samosprávy obcí riadi Ustredná volebná komisia. V okresoch riadia voľby okresné volebné komisie, v mestách mestské volebné komisie a v ostatných obciach miestne volebné komisie.

(2) Vo volebných okrskoch sa zriaďujú okrskové volebné komisie.

(3) Členom volebnej komisie môže byť každý, kto má právo voliť. Kandidát na poslancu obecného (mestského) zastupiteľstva alebo na starostu obce (primátora) nemôže byť členom volebnej komisie.

(4) Volebné komisie sa utvoria z rovnakého počtu zástupcov politických strán a politických hnutí a koalícií politických strán a politických hnutí (ďalej len „politické strany“) za podmienok uvedených v § 12 ods. 1, § 13 ods. 1 a § 15 ods. 1. Mená a priezviská zástupcov a ich náhradníkov s uvedením adresy oznámujú politické strany tomu, kto zvoláva prvé zasadanie volebnej komisie. V prípade ochorenia, vzdenia sa, opakovanej neúčasti alebo zániku funkcie člena volebnej komisie povolá jej predseda náhradníka podľa poradia určeneho politickou stranou. V zložení spŕa kandid-

dátnej listiny politickou stranou má za následok zánik členstva zástupcov politickej strany v príslušnej volebnej komisii. Funkcia člena volebnej komisie zaniká aj dňom doručenia písomného oznámenia politickej strany, ktorá ho delegovala; alebo oznámenia člena o vzdaní sa funkcie predsedovi volebnej komisie. Predseda volebnej komisie povolí náhradníka podľa poradia určitého politického stranou.

(5) Členovia volebnej komisie sa ukladajú svojej funkcii zložením sľubu tohto znenia: „Sľubujem na svoju česť, že budem svedomitne a neustranne vykonávať svoju funkciu a budem sa prihováriť zákonmi a inými právnymi predpismi.“ Sľub skladá člen volebnej komisie do rúk toho, kto zvolí naj prv zasadenie.

(6) Volebná komisia je uznášaniaschopná, ak je prítomná väčšina jej členov. Na plnosť uznasia je potrebná väčšina hlasov prítomných členov. V prípade rovnosti hlasov sa návrh považuje za zamietnutý. O priebehu zasadenia vyhotovuje volebná komisia zápisnicu.

(7) Volebná komisia na svojom prvom zasadení určí dohodu o zo svojho stredu predsedu a podprededu. Ak nedôjde k dohode, určí sa predseda a podpredseda žrebovaním. Predseda a podpredseda nesmú byť členmi tej istej politickej strany. Žrebovanie riadi najstarší člen volebnej komisie.

(8) Štatistický úrad Slovenskej republiky na prípravu spracovania a na zpracovanie výsledkov hlasovania vo voľbách uštvára pre Ústrednú volebnú komisiu a okresnú volebnú komisiu odborné (zamerizované) útvary; pre mestskú volebnú komisiu útvary odborné (zamerizované) útvary, ak skladajú výsledky hlasovania z viac ako 50 volebných okrskov. Zamerizované zariadenia zo odborných (zamerizovaných) útvarov volebných komisií skladajú sľub v znení a spôsobom uvedeným v odseku 5.

§ 11a

Zapisovateľ volebnej komisie

(1) Zapisovateľ volebnej komisie zabezpečuje organizačné a administratívne záležitosti súvisiace s prípravou a priebehom rokovania volebnej komisie. Zároveň plní funkciu odborného poradcu volebnej komisie.

(2) Zapisovateľ

- Ústrednej volebnej komisie vymenúva a odvoláva vláda Slovenskej republiky,
- okresnej volebnej komisie vymenúva a odvoláva prednosta okresného úradu zo zamestnancov okresného úradu,
- miestnej (mestskej) volebnej komisie vymenúva a odvoláva starosta obce (primátor) spravidla zo zamestnancov obce,
- okresovej volebnej komisie vymenúva a odvoláva starosta obce (primátor) spravidla zo zamestnancov obce.

(3) Zapisovateľ Ústrednej volebnej komisie vymenúva vláda Slovenskej republiky najneskôr 70 dní pred dňom voľieb; zapisovateľov podľa odseku 2

písm. b) až d) treba vymenovať v dostatočnom predstihu tak, aby mohli plniť úlohy podľa tohto zákona. Pri rokovaní volebných komisií má zapisovateľ právo poradného hlasu. Zapisovateľ skladá sľub spôsobom a v znení uvedenom v § 11 ods. 5.

§ 12

Ústredná volebná komisia

(1) Každá politická strana, ktorá podáva kandidátne listiny do obecných (mestských) zastupiteľstiev aspoň v jednej päťke okresov Slovenskej republiky, deleguje najneskôr 30 dní pred dňom voľieb do Ústrednej volebnej komisie jedného člena a jedného náhradníka.

(2) Prvé zasadenie Ústrednej volebnej komisie sa uskutoční do piatich dní po uplynutí lehoty uvedenej v odseku 1; zasadenie zvolí predseda vlády Slovenskej republiky.

(3) Ústredná volebná komisia

a) dohliada na pripravenosť volebných komisií nižších stupňov zabezpečovať úlohy podľa tohto zákona, ako aj na zastúpenie politických strán v okresných volebných komisiách,

b) prerokováva informácie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky o organizačnej a technickej príprave voľieb a odporúča návrhy na vykonanie opatrení,

c) prerokováva informácie Štatistického úradu Slovenskej republiky o príprave projektu technického spracovania výsledkov hlasovania vo voľbách,

d) skladá a uverejňuje výsledky voľieb,

e) vyhotoví zápisnicu o výsledkoch voľieb,

f) odovzdá volebné dokumenty do úschovy Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky.

(4) Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky uštvára na pomoc pri plnení úloh Ústrednej volebnej komisie odbornoadministratívny útvary.

§ 13

Okresná volebná komisia

(1) Každá politická strana, ktorá podáva kandidátne listiny do obecných (mestských) zastupiteľstiev aspoň v jednej treťine obcí okresu, deleguje najneskôr 35 dní pred dňom voľieb do okresnej volebnej komisie jedného člena a jedného náhradníka.

(2) Okresná volebná komisia musí mať najmenej päť členov. Ak okresná volebná komisia nie je v tomto počte utvorená spôsobom uvedeným v odseku 1, vymenúje zostávajúci členovia prednosta okresného úradu.

(3) Prvé zasadenie okresnej volebnej komisie sa uskutoční do piatich dní po uplynutí lehoty uvedenej v odseku 1; zasadenie zvolí prednosta okresného úradu.

(4) Okresná volebná komisia

a) dohliada na pripravenosť miestnych a mestských volebných komisií (ďalej len

„miestna volebná komisia“) a okreskových volebných komisií zabezpečovať úlohy podľa tohto zákona, ako aj na zastúpenia politických strán v nich,

b) prerokováva informácie okresného úradu o organizačnej a technickej príprave voľieb v okrese a odporúča návrhy na vykonanie opatrení,

c) prerokováva informáciu o zabezpečení činnosti svojho odborného (sumarizátorského) útvaru,

d) vyhotoví zápisnicu o priebehu a výsledku hlasovania v okrese a odovzdá ju Ústrednej volebnej komisii,

e) odovzdá volebné dokumenty do úschovy okresnému úradu.

§ 14

Miestna volebná komisia

(1) Každá politická strana, ktorá podáva kandidátne listiny do obecného (mestského) zastupiteľstva, deleguje najneskôr 55 dní pred dňom voľieb do miestnej volebnej komisie jedného člena a jedného náhradníka.

(2) Miestna volebná komisia musí mať najmenej päť členov. Ak miestna volebná komisia nie je v tomto počte vytvorená spôsobom uvedeným v odseku 1, vymenúje zostávajúci členovia starosta obce (primátor).

(3) Prvé zasadenie miestnej volebnej komisie sa uskutoční do piatich dní po uplynutí lehoty uvedenej v odseku 1; zasadenie zvolí starosta obce (primátor).

(4) Miestna volebná komisia

a) preskúmava kandidátne listiny a rozhoduje o registrácii alebo o neregistrácii kandidátov,

b) dohliada na pripravenosť okreskových volebných komisií zabezpečovať úlohy podľa tohto zákona,

c) vyhotoví zápisnicu o výsledkoch voľieb do obecného (mestského) zastupiteľstva a voľieb starostu obce (primátora), ktorá podpošú členovia komisie; zápisnica s originálnymi podpismi členov komisie dostane každý člen komisie,

d) vydáva zvoleným kandidátom osvedčenie o zvolení,

e) odovzdá volebné dokumenty do úschovy obci.

§ 14a

Osobitné ustanovenia pre Dračicovú a Košicu

(1) V Bratislave a v Košiciach sa na voľby mestského zastupiteľstva a primátora zriaďuje mestská volebná komisia, ktorá plní úlohy miestnej volebnej komisie.

(2) Mestská volebná komisia v Bratislave a v Košiciach odovzdávajú zápisnicu o výsledku voľieb podľa odseku 1 Ústrednej volebnej komisii.

(3) Mestská volebná komisia v Bratislave a v Košiciach musí mať najmenej päť členov. Ak sa mestská volebná komisia v Bratislave alebo v Košiciach nevytvorí podľa § 14 ods. 1, vymenúje zostávajúci členovia primátor.

§ 15
Okresová volebná komisia

(1) Každá politická strana, ktorej kandidátina listina bola zaregistrovaná pre voľby do obecného (mestského) zastupiteľstva, deleguje najneskôr 20 dní pred dňom volieb do okrskovej volebnej komisie jedného člena a jedného náhradníka.

(2) Okresová volebná komisia musí mať najmenej päť členov. Ak okresová volebná komisia nie je v tomto počte vytvorená spôsobom uvedeným v odseku 1, vymenuje zostávajúcich členov starosta obce (primátor).

(3) Prvé zasadanie okrskovej volebnej komisie sa uskutoční do piatich dní po uplynutí lehoty uvedenej v odseku 1; zasadanie zvolá starosta obce (primátor).

(4) Okresová volebná komisia

a) zabezpečuje priebeh hlasovania, najmä dozerá na správne odovzdať hlasovacích lístkov a dbá na poriadok vo volebnej miestnosti,

b) sčíta hlasy a vyhotoví zápisnicu o hlasovaní, ktorú dostane každý člen komisie; prvopis zápisnice bezodkladne predloží miestnej volebnej komisii,

c) odovzdá volebné dokumenty do účtovnej obci.

(5) V obci, v ktorej je utvorený iba jeden volebný okrsk, sa okresová volebná komisia neustavuje; jej úlohy plní miestna volebná komisia.

PIATA ČASŤ
NAVRHOVANIE A REGISTRÁCIA
KANDIDÁTOV
DO OBCYŇŇ (MESTSKÝCH)
ZASTUPITEĽSTEV

§ 16
Kandidátne listiny

(1) Kandidátne listiny pre voľby do obecného (mestského) zastupiteľstva podávajú politické strany, a to osobitne za každý volebný obvod, a nezávislí kandidáti.

(2) Kandidátne listiny sa doručia vo dvoch rovnopisoch zapísaných v zalesenej volebnej komisii najneskôr do 55 dní pred dňom volieb. Politické strany doručia kandidátne listiny prostredníctvom spŇnomoctvenca.

(3) Kandidátina listina obsahuje

- a) názov politickej strany,
- b) meno a priezvisko, akademický titul, vek, povolanie a trvalý pobyt kandidáta a ich poradie na kandidátnej listine vyjadrené arabskými číslami,
- c) meno a priezvisko spŇnomoctvenca politickej strany a jeho náhradníka s uvedením adresy; kandidát nemôže byť spŇnomoctvencom ani náhradníkom,
- d) meno, priezvisko, funkciu a podpis oprávnenej osoba v mene politickej strany.

(4) Kandidátina listina nezávislého kandidáta obsahuje meno a priezvisko, akademický titul, vek, povolanie, trvalý pobyt a podpis kandidáta.

(5) Politická strana môže na kandidátnej listine uviesť najviac toľko kandidátov, koľko má byť v príslušnom volebnom obvode zvolených poslancov obecného (mestského) zastupiteľstva.

(6) Ak podáva politická strana kandidátinu listinu v jednom volebnom obvode samostatne, nemôže v ďalšom volebnom obvode pre voľby do toho istého obecného (mestského) zastupiteľstva podať kandidátinu listinu v rámci koalície; ak podáva kandidátinu listinu v rámci koalície, môže v ďalšom volebnom obvode pre voľby do toho istého obecného (mestského) zastupiteľstva podať kandidátinu listinu tes v rámci tej istej koalície.

(7) Kandidát pre voľby do toho istého obecného (mestského) zastupiteľstva môže kandidovať iba v jednom volebnom obvode.

(8) Ku kandidátnej listine musí byť pripojené vlastnoručne podpísané vyhlásenie kandidáta, že súhlasí so svojou kandidáciou a nechal súhlas na to, aby bol uvedený na inej kandidátnej listine a že mu nie sú známe prekážky voľtebnosti.

(9) Súčasťou kandidátnej listiny nezávislého kandidáta je petícia (a) podpísaná voľnými podponajúcimi jeho kandidáturu. Potrebný počet podpisov podľa veľkosti obce je uvedený v prílohe k tomuto zákonu. V petícii sa pri každom podpise uvedie meno a priezvisko voľiča, jeho rodné číslo a trvalý pobyt, ktorým sa rozumie názov obce, názov ulice, ak sa obec člení na ulice a číslo domu. Počet obyvateľov obce zverejní obec spôsobom v mieste obvyklým najneskôr 85 dní pred dňom volieb.

(10) Kandidát na poslanca obecného (mestského) zastupiteľstva musí mať trvalý pobyt v obci, v ktorej kandiduje.

§ 17
Registrácia kandidátov

(1) Miestna volebná komisia predloží kandidátne listiny predstava a nezaregistrované kandidáta,

a) ktorý nespĺňa podmienky uvedené v § 3,

b) ku ktorého návrhu nie je pripojené vyhlásenie podľa § 16 ods. 1,

c) ktorý je uvedený na kandidátnej listinách viacerých politických strán, alebo na kandidátnej listinách za viac volebných obvodov, a to na tej kandidátnej listine, ku ktorej nie je pripojené vyhlásenie podľa § 16 ods. 8; ak kandidát podpísal vyhlásenie k viacerým kandidátnej listinám, vyčarí sa ho na všetkých kandidátnej listinách,

d) ktorý je nad najvyššie určený počet podľa § 16 ods. 5,

e) ktorý nemá trvalý pobyt v obci, v ktorej kandiduje,

f) ak chyba alebo je neúplná petícia podľa § 16 ods. 9,

g) ktorý je uvedený na kandidátnej listine, ktorá nespĺňa náležitosti podľa tohto zákona.

(2) Miestna volebná komisia zaregistruje kandidátov najneskôr 45 dní pred dňom volieb a registráciu kandidátov vyznačí na kandidátnej listine. Registrácia kandidátov

je podmienkou vyhlásenia hlasovacích lístkov.

(3) Miestna volebná komisia vyzve spŇnomoctencov politických strán a nezávislých kandidátov, aby si do 24 hodín prevzali rozhodnutie o registrácii alebo o neregistácii kandidátnej listiny. Ak si spŇnomoctvenec alebo nezávislý kandidát neprevzme v danej lehote rozhodnutie, má sa za to, že bolo doručené.

(4) Proti rozhodnutiu miestnej volebnej komisie o zaregistrovaní kandidáta alebo o nezaregistrovaní kandidáta môžu podať kandidujúce politické strany a nezávislí kandidáti návrh na vydanie rozhodnutia o zrušení registrácie kandidáta alebo návrh na vydanie rozhodnutia o zaregistrovaní kandidáta na súd. Návrh treba podať do troch dní odo dňa rozhodnutia miestnej volebnej komisie. Proti rozhodnutiu súdu sa nemožno odvolať.

(5) Ak súd rozhodne o zaregistrovaní kandidáta alebo o zrušení registrácie kandidáta, miestna volebná komisia vykoná rozhodnutie súdu do 24 hodín od jeho doručenia.

§ 18
Vyhlásenie kandidátov

Miestna volebná komisia uverejní spôsobom v mieste obvyklým najneskôr 35 dní pred dňom volieb zoznam zaregistrovaných kandidátov. V zozname sa uvedie meno a priezvisko, akademický titul, vek, povolanie, trvalý pobyt kandidáta a názov politickej strany, ktorá kandidáta navrhuje, alebo údaj o tom, že ide o nezávislého kandidáta.

§ 19
Vzdanie sa a odvolanie kandidátov

(1) Kandidát sa môže do troch dní pred začatím volieb písomne vzdať svojej kandidáture. Do tohto času môže kandidáturu písomne odvolať aj politická strana alebo koalícia politických strán, ktorá ho kandidovala.

(2) Vyhlásenie o vzdaní sa alebo o odvolaní kandidáturej nemožno vziať späť. Toto vyhlásenie sa doručí v dvoch rovnopisoch predsedovi miestnej volebnej komisie, ktorý zabezpečí bezodkladne jeho uverejnenie spôsobom v mieste obvyklým.

(3) Ak bolo vyhlásenie o vzdaní sa alebo o odvolaní kandidáturej urobené po zaregistrovaní kandidátov alebo ak dôjde k zrušeniu politickej strany alebo k pozastaveniu jej činnosti po zaregistrovaní kandidátov, zostávajú údaje o nich na hlasovacím lístku, ale pri prideľovaní mandátov sa na nich nepočítajú.

§ 20
Hlasovacie lístky

(1) Predseda miestnej volebnej komisie zabezpečí prostredníctvom okresného úradu rozmožnenie hlasovacích lístkov v potrebnom množstve.

(2) Pre každý volebný obvod sa vyhotoví

hlasovaci lístok spoločný pre všetkých za-
registrovaných kandidátov. Všetci zare-
gistrovaní kandidáti sú uvedení na jednej
strane hlasovacieho lístka.

(3) Na hlasovacom lístku sa uvedú kan-
didáti v abecednom poradí s uvedením po-
radového čísla, mena a priezviska, akade-
mičského titulu, veku, povolania a názvu,
prípadne strážky politickej strany, ktorá
kandidáta navrhuje, alebo, že ide o nezávislého
kandidáta, či o počet členov obec-
ného (mestského) zastupiteľstva, ktorý má
byť v tomto volebnom obvode zvolený.

(4) Hlasovacie lístky sú označené odliš-
ným úradným pečiatkou obce.

(5) Obec zabezpečí najneskôr v deň vo-
ľeb dodanie hlasovacích lístkov okrsko-
vým volebným komisiám.

(6) Volič dostane hlasovacie lístky vo
volebnej miestnosti v deň konania voľieb.

ŠESTA ČASŤ NAVÝHOVANIE A REGISTRÁCIA KANDIDÁTOV NA FUNKCIU STAROSTU OBCI (PRIMÁTORA)

§ 21 Kandidátne lístky

(1) Kandidátne lístky pre voľbu starostu
obce (primátora) môžu podávať politické
strany. Každá politická strana môže na
kandidátnej listine uviesť iba jedného kan-
didáta. Politické strany môžu podať kan-
didátnu listinu so spoločným kandidátom.
Kandidátne lístky sa doručia v dvoch ro-
vnopisoch zapisovateľovi miestnej voleb-
nej komisie najneskôr 55 dní pred dňom
voľieb. Politické strany doručia kandidát-
ne lístky prostredníctvom splnomocnen-
ca.

(2) Kandidovať na funkciu starostu (pri-
mátora) môžu aj nezávislí kandidáti. Ne-
závislý kandidát doručí svoju kandidátnu
listinu v dvoch rovnopisoch zapisovateľo-
vi miestnej volebnej komisie najneskôr 55
dní pred dňom voľieb. Súčasťou kan-
didátnych lístiny nezávislého kandidáta je
petícia¹⁾ podpísaná voľbami podpoväzici-
mi jeho kandidátúrou. Potrebný počet
podpisov podľa veľkosti obce je uvedený
v prílohe k tomuto záznamu. V petícii sa
pri každom podpise uvedie meno a priez-
visko voliča, jeho rodné číslo a trvalý po-
byt, ktorým sa rozumie názov obce, ná-
zov ulice, ak sa obec člení na ulice, a čí-
slo domu.

(3) Kandidátna listina obsahuje meno,
priezvisko a akademický titul, vek, povola-
nie, trvalý pobyt kandidáta a názov po-
litickej strany, ktorá kandidáta navrhuje,
alebo údaj o tom, že ide o nezávislého
kandidáta; nezávislý kandidát pripojí aj
čestné vyhlásenie, že nie je členom po-
litickej strany. Ku kandidátnej listine sa
priloží vyhlásenie podľa § 16 odsek 8.

(4) Kandidát na funkciu starostu obce
(primátora) musí mať trvalý pobyt v obci,
v ktorej kandiduje.

§ 22 Registrácia kandidátov

(1) Miestna volebná komisia predložené
kandidátne lístky preskúma a nezaregis-
tuje kandidáta,

a) ktorý nespĺňa podmienky uvedené v § 3,
b) ku ktorého návrhu nie je pripojené vy-
hlásenie podľa § 16 ods. 8,

c) ak chýba alebo ak je neúplná petícia po-
dáť § 21 ods. 2,

d) ktorý nemá trvalý pobyt v obci, v ktorej
kandiduje (§ 21 ods. 4),

e) ktorý je uvedený na kandidátnej listine,
ktorá nespĺňa náležitosti podľa tohto záko-
na.

(2) Ustanovenia § 17 ods. 2 až 5 platia
rovnako.

§ 23 Vyhlásenie, vracia sa a odvolanie kandidatúry

Ustanovenia § 18 ods. 1 a § 19 platia aj
pre voľby starostu obce (primátora).

§ 24 Hlasovacie lístky

(1) Predseda miestnej volebnej komisie
zabezpečí prostredníctvom okrsného
úradu rozmnoženie hlasovacích lístkov v
potrebnom množstve.

(2) Pre voľby starostu obce (primátora)
sa vyhotoví hlasovací lístok, na ktorom sa
uvedú v abecednom poradí zaregistrovaní
kandidáti. U kandidáta sa uvedie porado-
vé číslo, meno a priezvisko, akademický
titul, vek, povolanie a názov politickej
strany, ktorá podala kandidátnu listinu,
alebo údaj o tom, že ide o nezávislého
kandidáta.

(3) Ustanovenia § 20 ods. 4 až 6 platia
rovnako.

SIEDMA ČASŤ PRÍPRAVA VOĽIEB

§ 25 Vyhlásenie voľieb

(1) Voľby do obecných (mestských) za-
stupiteľstiev a voľby starostu (primátora)
sa konajú v posledných štrnástich dňoch
ich volebného obdobia. Vyhlásuje ich
predseda Národnej rady Slovenskej re-
publiky.

(2) Voľby do orgánov samosprávy obcí
sa konajú v ten istý deň na celom území
Slovenskej republiky. Predseda Národnej
rady Slovenskej republiky môže určiť, že
sa voľby konajú v dvoch dňoch.

(3) Predseda Národnej rady Slovenskej
republiky vyhlási voľby do orgánov samo-
správy obcí a určí deň voľieb najneskôr
90 dní pred ich konaním. Rozhodnutie
predsedu Národnej rady Slovenskej re-
publiky sa uverejňuje v Zbierke zákonov Slo-
venskej republiky.²⁾

§ 26 Deň voľieb

(1) Voľby sa konajú v určený deň od 7.00
do 20.00 hodiny. Ak to miestne potreby
vyžadujú, môže obec určiť začiatok voľieb
na skoršiu hodinu.

(2) Ak sa konajú voľby v dvoch dňoch,
určí sa začiatok voľieb na 14.00 hodinu a
koniec voľieb na 22.00 hodinu prvého
dňa. Druhý deň sa začínajú voľby o 7.00
hodine a končia sa o 14.00 hodine. Ak to
miestne potreby vyžadujú, môže obec ur-
čiť začiatok voľieb v prvom i druhom dni
na skoršiu hodinu.

§ 27 Informovanie voličov

Obec najneskôr 25 dní pred dňom vo-
ľieb začne každému voličovi³⁾ zpisovaniu v
stálom zozname voličov⁴⁾ oznámiť, v
ktorom uvedie čas konania voľieb, volebný
okraj a miesto, kde môže volič voliť; v
oznamení tiež upozorní na povinnosť pre-
ukázať sa pred hlasovaním predkladom to-
tožnosti a uvedie stručný spôsob opravy
hlasovacieho lístka.

§ 28 Prípravy vo volebnej miestnosti

(1) Predseda okrskovej volebnej komisie
skontroluje pred začatím voľieb za prítom-
nosti komisie volebnú schránku a prenos-
nú volebnú schránku a zapečatí ich. Skon-
trojuje tiež vybavenie volebnej miestnosti,
či je pripravený zoznam voličov a dosta-
točný počet hlasovacích lístkov a prázd-
nych nepriehľadných obálok označených
odlišným úradným pečiatkou obce (ďalej
len „obálka“).

2) Ak sa konajú voľby v dvoch dňoch,
zabezpečí predseda okrskovej volebnej ko-
misie, aby po skončení prvého dňa voleb-
ná schránka a prenosná volebná schránka
boli zabezpečené tak, aby sa znemožnilo
vkladať do nich hlasovacie lístky, a spolu s
ostatnými volebnými spismi ich uloží na
bezpečné miesto.

§ 29 Priestory na opravu hlasovacích lístkov

Vo volebných miestnostiach sú na úpravu
hlasovacích lístkov určené osobitné
priestory oddelené tak, aby bola zaručená
tajnosť hlasovania. Počet týchto priestorov
určí obec s prihliadnutím na počet voličov
vo volebnom okrsku. V priestoroch nesmie
byť nikto prítomný súčasne s voličom, a to
ani člen okrskovej volebnej komisie.

§ 30 Volebná kampaň

(1) Časom volebnej kampaňe podľa tohto
zákona sa rozumie obdobie začínajúce
25 dní a konajúce 40 hodín pred začatím
voľieb.

(2) Vylepovať volebné plagáty počas vo-
lebnej kampaňe možno len na miestach

vyhradených obcou a vyhradená plocha musí zodpovedať zásadám rovnosti kandidujúcich.

(3) Štyridsaťdesť hodín pred začiatkom volebných a v deň volebných je akákoľvek volebná kampaň zakázaná.

(4) Členovia volebných komisií a pracovníci ich odborných (sumarizačných) útvarov nemajú poskytovať informácie o priebehu a výsledku volebných a o podpisovom zázpísaní o výsledkoch hlasovania.

OSMA ČASŤ PRIEBEH HLASOVANIA

Hlasovanie

§ 31

(1) Volič hlasuje osobne, zastúpenie nie je prípustné. Členovia okrskovej volebnej komisie nesmú voličom upravovať hlasovacie listky. Voliči predstupujú pred okrskovú volebnú komisiu a hlasujú v poradi, v akom sa dostávajú do volebnej miestnosti.

(2) Volič po príchode do volebnej miestnosti preukáže svoju totožnosť a po zázname v zozname voličov dostane od komisie obálku a hlasovaciu listku. Ak volič nemá preukázanie totožnosti a žiadny z členov okrskovej volebnej komisie ho nepozná, komisia požiadajú, aby volič preukázal svoju totožnosť svedectvom dvoch osôb známych komisií. Ak tak neurobí ani do ukončenia hlasovania, hlasovanie sa mu neumožní.

(3) Na požiadanie voliča mu okrsková volebná komisia vydá za nesprávne upravené hlasovacie listky iné.

(4) Po prevzatí obálky a hlasovacích listkov volič vstúpi do priestoru určeného na úpravu hlasovacích listkov. V tomto priestore volič vloží do obálky jeden hlasovací listok pre voľbu do obecného (mestského) zastupiteľstva a jeden hlasovací listok pre voľbu starostu obce (primátora). Na hlasovacom listku pre voľbu do obecného (mestského) zastupiteľstva zakrúžkovaním poradového čísla označí kandidátov pre ktorých hlasuje. Volič môže zakrúžkovať najviac taký počet kandidátov, aký má byť v príslušnom volebnom obvode zvolený. Na hlasovacom listku pre voľbu starostu obce (primátora) zakrúžkovaním poradového čísla označí kandidáta, pre ktorého hlasuje.

(5) Volič hlasuje tak, že po opusení priestoru určeného na úpravu hlasovacích listkov vloží obálku do volebnej schránky. Voličovi, ktorý sa neodobral do tohto priestoru, komisia hlasovanie neumožní.

(6) Volič môže požiadať z dôvodov hodných osobitného zreteľa o to, aby mohol hlasovať mimo volebnej miestnosti. V takom prípade okrsková volebná komisia vyšle k voličovi dvoch svojich členov s prenosnou volebnou schránkou, hlasovacími listkami a obálkou. Volič hlasuje tak, aby sa dodržala tajnosť hlasovania.

§ 32

Volič, ktorý nemôže sám upraviť hlasovací listok pre telesnú vadu alebo preto, že nemôže čítať alebo písať, má právo vziať so sebou do priestoru určeného na úpravu hlasovacích listkov iného voliča, aby za neho hlasovací listok podľa jeho pokynov upravil a vložil do obálky.

§ 33

Poriadok vo volebnej miestnosti a v jej bezprostrednom okolí

Za poriadok vo volebnej miestnosti a v jej bezprostrednom okolí zodpovedá predseda okrskovej volebnej komisie. Jeho pokyny na zachovanie poriadku vo volebnej miestnosti a dôstojný priebeh hlasovania sú záväzné pre všetkých prítomných.

§ 34

Pretrúsenie hlasovania

Ak nastanú okolnosti, ktoré znemožňujú začať hlasovanie, pokračovať v ňom alebo ho ukončiť, môže okrsková volebná komisia odročiť začatie hlasovania, na neskoršiu hodinu alebo predvíšaný čas hlasovania. Celkový čas hlasovania (§ 26) sa však týmto opatrením, nesmie skrátiť. Okrsková volebná komisia o takomto opatrení vyrozumie voličov spôsobom v mieste obvyklým. V prípade, že hlasovanie je prerušené, zapečatí okrsková volebná komisia volebnú schránku a prenosnú volebnú schránku. Pri opätovnom začatí hlasovania predseda za prítomnosti členov okrskovej volebnej komisie overí neporušenosť pečatí a poznamená to v zázpísnici o hlasovaní.

§ 35

Ukončenie hlasovania

Po uplynutí hodiny určenej na ukončenie hlasovania môžu hlasovať už len tí, ktorí sú vo volebnej miestnosti alebo pred ňou. Potom sa volebná miestnosť uzavrie a predseda okrskovej volebnej komisie vyhlási hlasovanie za ukončené.

DEVIATA ČASŤ

ZISTOVANIE VÝSLEDKU VOLIEB

§ 36

Prítomnosť pri sčítaní hlasov

V miestnosti, kde okrsková volebná komisia sčítava hlasy, majú právo byť prítomní členovia volebných komisií vyššieho stupňa a pracovníci ich odborných (sumarizačných) útvarov, ako i osoby, ktorým na to dala povolenie Ústredná volebná komisia.

§ 37

Sčítanie hlasov v okrskovej volebnej komisii

(1) Po ukončení hlasovania dá predseda okrskovej volebnej komisie zapečatí ne-

použitú hlasovaciu listku a obálku a potom dá otvoriť volebnú schránku. Ak okrsková volebná komisia používa na výslovno žiadost jednotlivých voličov aj prenosnú volebnú schránku, komisia obsah schránok po ich otvorení zmieša.

(2) Okrsková volebná komisia vyberie obálky s hlasovacími listkami z volebnej schránky, spočíta obálky a porovná počet obálok so záznamami v zozname voličov. Neúradne obálky komisia vyloží.

(3) Po vybratí hlasovacích listkov z obálok okrsková volebná komisia rozdelí hlasovacie listky pre voľbu do obecného (mestského) zastupiteľstva a osobitne pre voľbu starostu obce (primátora). Potom zisť počet platných hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov. Výsledky zapíše do zázpísnice o hlasovaní.

(4) Každý člen okrskovej volebnej komisie môže nazerať do hlasovacích listkov. Predseda okrskovej volebnej komisie kontroluje správnosť sčítania hlasov.

§ 38

Pouzdovanie hlasovacích listkov

(1) Neplatný je hlasovací listok, a) ktorý nie je na predpísanom tlačíve, b) ktorý nie je upravený podľa § 31 ods. 4, c) ak volič na hlasovacom listku neoznačil zakrúžkovaním ani jedného kandidáta alebo ak označil zakrúžkovaním viac kandidátov, než má byť vo volebnom obvode zvolených do obecného (mestského) zastupiteľstva, alebo neoznačil zakrúžkovaním ani jedného kandidáta na funkciu starostu obce (primátora), alebo ak zakrúžkovaním označil viac ako jedného kandidáta na túto funkciu.

(2) Ak sú v obálke dva alebo viac hlasovacích listkov, okrsková volebná komisia vylúči hlasovacie listky s neoznačenými kandidátmi. Ak sú v obálke dva alebo viac hlasovacích listkov pre voľbu poslancov, na ktorých sú kandidáti označení zhodne a správne, okrsková volebná komisia počíta za platný len jeden z hlasovacích listkov; v opačnom prípade sú všetky hlasovacie listky neplatné. Obdobne sa postupuje pri posudzovaní hlasovacích listkov pre voľbu starostu obce (primátora).

(3) Poškodenie hlasovacieho listka nemá vplyv na jeho platnosť. Na prekliarknuté alebo dopísané mená sa nepohlada.

(4) V sporných prípadoch rozhoduje o platnosti hlasovacieho listka okrsková volebná komisia s konečnou platnosťou.

§ 39

Zázpísnica okrskovej volebnej komisie o hlasovaní

(1) Okrsková volebná komisia vyhotoví dvojmo zázpísnicu o hlasovaní, ktorú podpíše predseda a ostatní členovia komisie a zavisovateľ. Dôvody odmietnutia podpisu sa poznamenajú.

(2) V zázpísnici okrskovej volebnej komisie o hlasovaní sa uvedie a) začiatok a ukončenie hlasovania, prípadne jeho prerušenia;

- b) celkový počet osôb vo volebnom okrsku zapísaných do zoznamu voličov,
 c) počet voličov, ktorým boli vydané obálky,
 d) počet odovzdaných obálok,
 e) počet platných hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov do obecného (mestského) zastupiteľstva,
 f) počet platných hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov na funkciu starostu obce (primátora),
 g) prehľad uznesení, ktoré prijala, a ich stručné odôvodnenie.
- (3) Na uvedenie údajov podľa odseku 2 písm. e) a f) využije okrsková volebná komisia potrebný počet nepoužitých hlasovacích lístkov, ktoré po ukončení volieb na tento účel výslovne označí predseda za prítomnosti ostatných členov komisie.

§ 40

Uznesenie činnosti okrskovej volebnej komisie

- (1) Po sčítaní hlasov a podpísaní zápisnice o hlasovaní ohlásí predseda okrskovej volebnej komisie výsledok hlasovania a jeden rovnompis zápisnice zašle bezodkladne miestnej volebnej komisii a vyčká na jej pokyn na ukončenie činnosti.
- (2) Okrsková volebná komisia zabezpečí hlasovacie lístky, obálky a zoznamy voličov a odovzdá ich spolu s ostatnými volebnými spismi obci do úschovy.

§ 41

Sčítanie hlasov v miestnej volebnej komisii

- (1) Miestna volebná komisia sčíta hlasy a zisťuje celkový výsledok hlasovania v obci na podklade zápisnice o hlasovaní zaslaných okrskovými volebnými komisiami. Ak vzniknú pochybnosti, má právo vyžiadať od okrskových volebných komisii hlasovacie lístky a ostatné volebné spisy, prípadne vysvetlivky a iné informácie.
- (2) V miestnosti, kde miestna volebná komisia sčítava hlasy, majú právo byť prítomní členovia volebných komisii vyššieho stupňa a pracovníci ich odborných (sumarizačných) útvarov, ako i osoby, ktorým na to dala povolenie Ústredná volebná komisia.

§ 42

Zápisnica miestnej volebnej komisie o výsledku volieb vo volebnom obvode

- (1) Miestna volebná komisia vyhotoví dvojmo zápisnicu o výsledku volieb osobitne pre každý volebný obvod. Zápisnicu podpíše predseda a ostatní členovia komisie a zapisovateľ komisie. Dôvody odmietnutia podpisu sa poznamenávajú.
- (2) V zápisnici miestnej volebnej komisie o výsledku volieb vo volebnom obvode sa uvedie
- a) počet volebných okrskov a počet okrskových volebných komisii, ktoré zaslali výslednú hlasovacia,
  - b) počet osôb zapísaných v zoznamoch

- a) počet voličov, ktorým boli vydané obálky,
  - b) počet odovzdaných obálok,
  - c) počet platných hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov pre voľbu do obecného (mestského) zastupiteľstva,
  - d) mená kandidátov, ktorí boli zvolení do obecného (mestského) zastupiteľstva,
  - e) mená náhradníkov,
  - f) počet platných hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov pre voľbu starostu obce (primátora),
  - g) prehľad uznesení, ktoré prijala, a ich stručné odôvodnenie.
- (3) V obciach, v ktorých sa utvoril iba jeden volebný obvod (§ 9 ods. 2) sa zápisnica podľa odseku 1 nevyhotovuje.

§ 43

Zápisnica miestnej volebnej komisie o výsledku volieb v obci

- (1) Miestna volebná komisia vyhotoví dvojmo zápisnicu o výsledku volieb v obci. Zápisnicu podpíše predseda a ostatní členovia komisie a zapisovateľ komisie. Dôvody odmietnutia podpisu sa poznamenávajú.
- (2) V zápisnici miestnej volebnej komisie o výsledku volieb v obci sa uvedie
- a) počet obvodov,
  - b) počet volebných okrskov a počet okrskových volebných komisii, ktoré zaslali výslednú hlasovacia,
  - c) počet osôb zapísaných v zoznamoch voličov,
  - d) počet voličov, ktorým boli vydané obálky,
  - e) počet odovzdaných obálok,
  - f) počet hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov pre voľbu do obecného (mestského) zastupiteľstva,
  - g) mená kandidátov, ktorí boli zvolení do obecného (mestského) zastupiteľstva, názov politickej strany, ktorá ich navrhla, alebo údaj o tom, že sú nezávislými kandidátmi,
  - h) mená náhradníkov,
  - i) počet platných hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov pre voľbu starostu obce (primátora),
  - j) meno zvoleného starostu obce (primátora), názov politickej strany, ktorá ho navrhla, alebo údaj o tom, že je nezávislým kandidátom,
  - k) prehľad uznesení, ktoré prijala, a ich stručné odôvodnenie.
- (3) Po podpísaní oboch rovnompisov zápisnice o výsledku volieb v obci zašle predseda miestnej volebnej komisie jeden rovnompis zápisnice bezodkladne okresnej volebnej komisii. Ostatné volebné spisy odovzdá do úschovy obci.

§ 44

Výsledky volieb

- (1) Za poslancov obecného (mestského) zastupiteľstva sú zvolení kandidáti, ktorí

získali vo volebnom obvode najväčší počet hlasov.

- (2) Ak vo volebnom obvode získajú dvoja alebo viaceri kandidáti tej istej politickej strany rovnaký počet platných hlasov, je zvolený za poslanca kandidát v poradí uvedenom na kandidátnej listine príslušnej politickej strany.
- (3) Ak nemožno zistiť, kto je zvolený za poslanca obecného (mestského) zastupiteľstva podľa odseku 2 preto, že ide o kandidátov rôznych politických strán alebo o nezávislých kandidátov, miestna volebná komisia určí z nich poslanca zrebom.
- (4) Za starostu obce (primátora) je zvolený ten kandidát, ktorý získal najväčší počet platných hlasov. Pri rovnosti hlasov sa vykonajú nové voľby (§ 48).

§ 45

Uverejnenie výsledkov volieb

Miestna volebná komisia uverejní spôsobom v mieste obvyklým bezodkladne po podpísaní zápisnice o výsledku volieb v obci výsledky volieb do obecného (mestského) zastupiteľstva a výsledky volieb starostu obce (primátora).

§ 46

Zápisnica okresnej volebnej komisie

- (1) Okresná volebná komisia zisťuje výsledky hlasovania v okrese na podklade zápisnic miestnych volebných komisii výsledku volieb v obci.
- (2) Okresná volebná komisia vyhotoví dvojmo zápisnicu o výsledku volieb v okrese, zápisnicu podpíše predseda a ostatní členovia komisie a zapisovateľ komisie. Dôvody odmietnutia podpisu sa poznamenávajú.
- (3) V zápisnici okresnej volebnej komisie sa uvedie
- a) počet osôb zapísaných v zoznamoch voličov v okrese,
  - b) počet voličov, ktorým boli vydané obálky,
  - c) počet zvolených poslancov do obecného (mestského) zastupiteľstva podľa jednotlivých politických strán a nezávislých kandidátov,
  - d) počet obcí, v ktorých bolo zvolené obecné (mestské) zastupiteľstvo,
  - e) počet zvolených starostov obcí (primátorov) podľa jednotlivých politických strán a nezávislých kandidátov.
- (4) Po podpísaní oboch rovnompisov zápisnice o výsledku volieb zašle predseda jeden rovnompis zápisnice bezodkladne Ústrednej volebnej komisii. Ostatné volebné spisy odovzdá do úschovy obecnému úradu.

§ 47

Zápisnica Ústrednej volebnej komisie a uverejnenie výsledkov volieb

- (1) Ústredná volebná komisia zisťuje výsledky volieb do obecných (mestských) zastupiteľstiev a výsledky volieb starostov obcí (primátorov) na území Slovenskej republiky.

(2) Ústredná volebná komisia vyhotoví zápisnicu o výsledku volieb v Slovenskej republike, ktorú podpíše predseda a členovia komisie a zapisovateľ komisie. Dôvody odmietnutia podpisu sa poznamenajú.

(3) V zápisnici o výsledku volieb sa uvedie

- a) počet osôb zapísaných v zoznamoch voličov v Slovenskej republike,
- b) celkový počet voličov, ktorým boli vydané obálky,
- c) celkový počet poslancov zvolených do obecných (mestských) zastupiteľstiev podľa jednotlivých politických strán a nezávislých kandidátov,
- d) počet obcí, v ktorých bolo zvolené obecné (mestské) zastupiteľstvo, e) počet zvolených starostov obcí (primátorov) podľa jednotlivých politických strán a nezávislých kandidátov.

(4) Ústredná volebná komisia uverejní celkové výsledky volieb do obecných (mestských) zastupiteľstiev a volieb starostov obcí (primátorov) bezodkladne po podpísaní zápisnice o výsledku volieb.

§ 48

Nové voľby

(1) Predseda Národnej rady Slovenskej republiky vyhlási nové voľby, ak

- a) sa v niektorej obci z akýchkoľvek dôvodov nevykonali voľby podľa tohto zákona,
- b) ústavný súd vyhlási voľby za neplatné alebo znulá výsledok volieb,
- c) v prípade voľby starostu obce (primátora) kandidáti dostali rovnaký počet hlasov (§ 44 ods. 5),
- d) sa uprázdnil mandát v obecnom (mestskom) zastupiteľstve a na toto miesto nie je náhradník (§ 51 ods. 1) alebo ak sa uprázdnilo miesto starostu obce (primátora),
- e) vzniká nová obec.5b)

(2) Ak nastala skutočnosť podľa odseku 1 písm. a), vyhlási predseda Národnej rady Slovenskej republiky nové voľby do 14 dní od uverejnenia výsledkov volieb Ústrednou volebnou komisiou.

(3) Ak vznikne v priebehu volebného obdobia nová obec. 5b) vykonajú sa nové voľby obecného (mestského) zastupiteľstva a starostu obce (primátora). Úlohy, ktoré tento zákon ukladá obci alebo starostovi obce (primátorovi), plní pre novovzniknutú obec alebo pre novovzniknutú obec obecné (mestské) zastupiteľstvo rozdeľovanej obce alebo obecné (mestské) zastupiteľstvo zúčtovanej obci.

(4) Žiadosti o vyhlásenie nových volieb do orgánov samosprávy obcí podľa odseku 1 písm. d) predkladajú obce predsedovi Národnej rady Slovenskej republiky prostredníctvom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

(5) Pre nové voľby sa ustanovenia o lehotách použijú primerane.

(6) Nové voľby sa nevyhlásia v posledných šiestich mesiacoch funkčného obdobia 5c) orgánov samosprávy obcí, 1)

§ 49

Osviedčenie o zvolení

Miestna volebná komisia vydá kandidátom zvoleným za poslancov obecného (mestského) zastupiteľstva a kandidátovi zvolenému za starostu obce (primátora) osvedčenie o zvolení.

§ 50

Zrušenie

§ 51

Náhradníci

(1) Ak sa uprázdni v obecnom (mestskom) zastupiteľstve mandát, nastupuje za poslancu obecného (mestského) zastupiteľstva ako náhradník kandidát, ktorý získal najväčší počet hlasov, ale nebol zvolený za poslancu. V prípade rovnosti hlasov sa postupuje obdobne podľa § 44 ods. 2 a 3.

(2) Nastúpenie náhradníka vyhlási obecné (mestské) zastupiteľstvo do 15 dní po tom, čo sa uprázdni mandát, a odovzdá mu osvedčenie o tom, že sa stal poslancom.

DESIATA ČASŤ

OPATRENIA NA ZABEZPEČENIE VOLIEB

§ 52

Zabezpečenie pomocných prostriedkov

(1) Všetky pomocné prostriedky, najmä volebné miestnosti a potreby pre ne, obálky a pomocné pracovné sily zabezpečia pre okresné volebné komisie obce, v ktorých obvode sú zriadené.

(2) Pre miestne volebné komisie zabezpečí všetky pomocné prostriedky obec.

(3) Pre okresné volebné komisie zabezpečí všetky pomocné prostriedky okresný úrad.

§ 53

Spolupráca iných orgánov a osôb

Štátne orgány a obce sú povinné spolupôsobiť pri vykonávaní tohto zákona.

§ 54

Zabezpečenie spracovania výsledkov volieb pomocou výpočtovej techniky

(1) Programové, organizačné a technické podmienky potrebné na spracovanie výsledkov volieb pomocou výpočtovej techniky zabezpečujú štatistické orgány Slovenskej republiky.

(2) Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky a ostatné orgány sú povinné včas písomne oznámiť príslušnému štatistickému orgánu Slovenskej republiky každú skutočnosť, ktorá má dopad na zabezpečovanie podmienok na spracovanie výsledkov volieb pomocou výpočtovej techniky.

§ 55

Nároky členov volebných komisií

(1) Funkcia člena volebnej komisie je čestnou funkciou. Člen volebnej komisie nesmie byť pre výkon svojej funkcie obmedzený v právach a nárokoch vyplývajúcich z jeho pracovného pomeru alebo obdobného pracovného vzťahu; predovšetkým má nárok na pracovné voľno s náhradou mzdy, prípadne ak ide o samostatne zárobkovo činnú osobu, na náhradu, ktorá sa rovná pomerej časti minimálnej mzdy pracovníkov v pracovnom pomere odmeňovaných mesačnou mzdou.

(2) Zamestnávateľ, ktorý vyplatil náhradu mzdy podľa odseku 1, má nárok, aby mu bola vyplatená suma uhradená.

(3) Spôsob náhrady alebo úhrady podľa odsekov 1 a 2 ustanoví všeobecne záväzným právnym predpisom Ministerstvo financií Slovenskej republiky po dohode s Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky.

(4) Člen miestnej volebnej komisie a okresnej volebnej komisie má nárok na odmenu za výkon funkcie v čase, keď nemá nárok na náhradu mzdy podľa odseku 1. Výšku odmeny a spôsob jej úhrady a výplaty ustanoví všeobecne záväzným právnym predpisom Ministerstvo financií Slovenskej republiky po dohode s Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky.

§ 56

Okolnosť, že niekto je kandidátom, nesmie byť na újmu v jeho pracovnoprávnom alebo obdobnom vzťahu.

§ 57

Úhrada volebných nákladov

(1) Výdavky spojené s voľbami do obecných (mestských) zastupiteľstiev a s voľbami starostov obcí (primátorov) sa uhrádzajú zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.

(2) Každá politická strana a každý nezávislý kandidát znášajú náklady svojej volebnej agitácie.

JEDENÁSTÁ ČASŤ

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

§ 58

Znenie)

§ 59

Na opatrenia urobené príslušnými orgánmi štátnej správy na prípravu vykonania tohto zákona už v čase pred vyhlásením volieb, ak neodporujú zákonu, sa hľadí tak, akoby boli urobené za jeho účinnosti.

§ 60

Sankcie

Marenie prípravy a priebehu volieb do orgánov samosprávy obcí sa stíha podľa osobitných predpisov.⁶⁾

(1) Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky

a) spraví podrobnosti o dňoch obcí a miestnych orgánov štátnej správy pri

1. usudzání volebných okrskov,
2. zostavování zoznamov voličov,
3. zabezpečování a vybavování volebných miestností,
4. ťačkové hlasovacích lístkov a iných volebných spisov,

a) vydá vzory hlasovacích lístkov, zoznamu voličov, overčenia o zvolení a vzory ďalších volebných dokumentov,

b) po dohode so Štatistickým úradom Slovenskej republiky upraví najneskôr 50 dní pred voľbami podrobnosti o organizácii práce medzi volebnými komisiami a odbornými (sumarizujúcimi) ťtvami,

c) určí náležitosti návrhov obcí na vyhlásenie nových volieb.

(2) Štatistický úrad Slovenskej republiky po dohode s Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky vydá metodiku spracovania výsledkov hlasovania.

§ 62
Zružďovacie ustanovenia

Zružďuje sa zákon Slovenskej národnej rady č. 56/1971 Zb. o voľbách do národných volebnov v Slovenskej socialistickej republiku.

§ 63
Ťčinnosť zákona

Terčto zákon nadobúda ťčinnosť dňom vyhlásenia (28. augusta 1990).

Zákon Slovenskej národnej rady č. 8/1992 Zb. o organizácii Ťstavného súdu Slovenskej republiky a o konaní pred ním nadobudol ťčinnosť dňom vyhlásenia (16. januára 1992).

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 60/1993 Z.z., ktorým sa mení a dopľňa zákon Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov nadobudol ťčinnosť dňom vyhlásenia (17. marca 1993).

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 252/1994 Z.z., ktorým sa mení a dopľňa zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb.

o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a zákon Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov nadobudol ťčinnosť dňom vyhlásenia (19. septembra 1994).

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 222/1996 Z.z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov nadobudol ťčinnosť dňom vyhlásenia (24. júla 1996).

Zákon č. 213/1998 Z.z., ktorým sa mení a dopľňa zákon Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov nadobudol ťčinnosť dňom vyhlásenia (28. júla 1998).

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky zo 4. novembra 1998 č. 331/1998 Z. z., ktorým sa mení a dopľňa zákon Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov, a mení Ťčinnosť súdny poriadok v znení neskorších predpisov nadobudol ťčinnosť dňom vyhlásenia (5. novembra 1998).

Príloha
k zákonu Slovenskej národnej rady
č. 346/1990 Zb. v znení neskorších predpisov

Príloha č. 1
Počet podpisov voličov podpetičných hnutí a ústavov
nezávislých kandidátov pro voľby do obecného (mestského) zastupiteľstva
a voľby starostu obce (priznávčara)

Obec s počtom obyvateľov	Počet podpisov voličov na petícii
do 50	10
51 - 100	20
101 - 500	40
501 - 1 000	100
1 001 - 20 000	200
20 001 - 100 000	400
nad 100 000	600

Poznámky pod čiarou

- 1) § 10 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení.
- 2) § 11 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí.
- 3) § 14 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 277/1994 Z. z. o zdravotnej starostlivosti.
- 2a) Zákon č. 59/1965 Zb. o výhone trestu odňatia slobody v znení neskorších predpisov.
- 3) § 10 a § 855 Občianskeho zäkonodnia.
- 3a) § 4 a 5, § 6 ods. 1, § 0 ods. 1a 2 zákona SNR č. 62/1993 Zb. o voľbách do SNE v znení neskorších predpisov.
- 3b) § 200f Občianskeho súdneho poriadku.
- 3c) § 200f Občianskeho súdneho poriadku.

- 4) § 11 ods. 2 zákona Slovenskej Národnej rady č. 369/1990 Zb. v znení neskorších predpisov.
- 4a) Zákon č. 85/1990 Zb. o petičnom práve v znení zákona č. 342/1990 Z. z.
- 4d) § 12 a § 16 zákona č. 424/1991 Zb. o združování v politických stranách a v politických hnutiach v znení neskorších predpisov.
- 5) § 1 ods. 2 písm. a) zákona č. 1/1993 Z. z. o Zbierke zákonov Slovenskej republiky.
- 5b) § 2 ods. 2 a 3 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb.
- 5c) § 11 ods. 1 a § 13 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb.
- 6) § 177 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov.

* Poznámka: Vzhľadom na neautorizovaný text znenia zákona nie je možné odvolávať sa naň ako na oficiálny text uverejnený v Zbierke zákonov Slovenskej republiky. Ťplné znenie bolo pripravené pre lepšiu orientáciu a pracovnú potrebu v súvislosti s prípravou komunálnych volieb.

ÚSTAVNÝ ZÁKON

zo 4. novembra 1998

o predĺžení volebného obdobia orgánov samosprávy obcí zvolených vo voľbách v roku 1994

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto ústavnom zákone:

Čl. I

Volebné obdobie poslancov obecných zastupiteľstiev, poslancov mestských zastupiteľstiev, poslancov miestnych zastupiteľstiev, starostov obcí, primátorov miest a starostov mestských častí zvolených vo voľbách 18. a 19. novembra 1994 a nových voľbách¹⁾ tohto volebného obdobia sa končí dňom vykonania voľieb do orgánov samosprávy obcí podľa čl. II.

Čl. II

Voľby do orgánov samosprávy obcí vyhlásené rozhodnutím predsedu Národnej rady Slovenskej republiky č. 245/1998 Z. z. o vyhlásení voľieb do orgánov samosprávy obcí na 13. a 14. novembra 1998 sa vykonajú 18. a 19. decembra 1998.

Čl. III

Úkony vykonané na základe rozhodnutia predsedu Národnej rady Slovenskej republiky č. 245/1998 Z. z. o vyhlásení voľieb do orgánov samosprávy obcí strácajú platnosť a tým, že petície na podporu kandidatury nezávislého kandidáta možno použiť aj pre voľby podľa čl. II.

Čl. IV

Na vykonanie voľieb do orgánov samosprávy obcí podľa čl. II sa lehoty podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov ustanovujú takto:

- lehoty na určenie volebných obvodov, počtu poslancov, ktorí sa majú v nich zvoliť, a zverejnenie počtu obyvateľov obce (§ 9 ods. 3, § 16 ods. 9) je 40 dní,
- lehoty na podanie kandidátnych listín (§ 15 ods. 2, § 21 ods. 1 a 2) je 35 dní,

- lehoty na delegovanie člena a náhradníka do miestnej (mestskej) volebnej komisie (§ 14 ods. 1) je 35 dní,
  - lehoty na zaregistrovanie kandidátov na poslancov obecného (mestského, miestneho) zastupiteľstva a na starostu obce (mestskej časti) alebo primátora (§ 17 ods. 2) je 28 dní,
  - lehoty na určenie volebných okrskov a volebných miestností (§ 10 ods. 2) je 28 dní,
  - lehoty na delegovanie člena a náhradníka do okresnej volebnej komisie (§ 13 ods. 1) je 28 dní,
  - lehoty na uverejnenie zoznamu zaregistrovaných kandidátov (§ 18) je 24 dní,
  - lehoty na delegovanie člena a náhradníka do Ústrednej volebnej komisie (§ 12 ods. 1) je 20 dní,
  - lehoty na delegovanie člena a náhradníka do okraskovej volebnej komisie (§ 15 ods. 1) je 20 dní,
  - lehoty na informovanie voľčív o zápise do zoznamu voľčív a o čase a mieste konania voľieb (§ 27) je 20 dní,
  - lehoty na začiatok volebnej kampane (§ 30 ods. 1) je 15 dní,
  - lehoty na ukončenie volebnej kampane (§ 30 ods. 3) je 48 hodín
- pred dňom voľieb podľa čl. II.

Čl. V

V prípade, že obecné zastupiteľstvo, mestské zastupiteľstvo alebo miestne zastupiteľstvo neurčí volebné obvody a počty poslancov, ktorí sa majú v nich zvoliť v lehote podľa čl. IV písm. a), uskutočnia sa voľby podľa volebných obvodov a s počtom poslancov v nich, ktoré boli určené pre voľby 18. a 19. novembra 1994; starosta obce (primátor) to bezodkladne zverejní spôsobom v mieste obvyklým.

Čl. VI

Tento ústavný zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia.

Josef Migaš v. r.

Mikuláš Dzurinda v. r.

¹⁾ § 46 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov.

HELYHATÓSÁGI VÁLASZTÁSOK

Hasznos tudnivalók választóknak

Első kiadás

Felelős kiadó: Hodossy Gyula

Felelős szerkesztő: Lelkes Vince

Nyomdai előkészítés: Liliium Aurum – Mészáros Angelika

Nyomta: Liliium Aurum

Kiadta: Liliium Aurum, Dunaszerdahely, 1998

ISBN 80-8062-022-9

KOMUNÁLNE VOLBY

Užitočné informácie pre voličov

Prvé vydanie

Zodpovedný: Gyula Hodossy

Redigoval: Vince Lelkes

Tlačiarenská príprava: Liliium Aurum – Angelika Mészáros

Tlač: Liliium Aurum

Vydalo: Liliium Aurum, vydavateľstvo kníh a časopisov

Dunajská Streda, 1998

ISBN 80-8062-022-9

Country/City: Slovakia
Date: 1998
Description: Other Information Material
Hungarian language

Katedra Alapítvány
Nadácia Katedra

Kukučínova ul. 459, Dom podnikateľov

929 01 Dunajská Streda

Tel./fax: 0709/552 90 28

email: liliumaurumds@ba.telecom.sk

web: www.foruminst.sk/inte/lilium.htm

Bankszámlaszám: Tatra Banka – 2663210008/1100

Bankové spojenie: Tatra Banka – 2663210008/1100

Miért kell részt vennem a helyhatósági választá- sokon is?

Azért, mert:

- ◆ Véleményem van mindarról, ami a lakóhelyemen történik és szavazatommal ezt ki is akarom fejezni.
- ◆ Lakóhelyem jövőjéről szavazunk.
- ◆ Nem akarom, hogy lakóhelyem jövőjéről az én részvételem nélkül döntsenek.
- ◆ A Szlovák Köztársaság polgára vagyok, akiknek aktív szavazási joga van.
- ◆ Az én voksom is dönthet a helyhatósági választások eredményéről.
- ◆ Ezen a választáson négy évre olyan helyi önkormányzatot választunk, amely azokról a dolgokról fog dönteni, amelyek engem személyesen érintenek.
- ◆ Minden szavazat (nemcsak a leadott, hanem az is, amelyet nem adtak le) befolyásolja a végső eredményt.
- ◆ Ha nem veszek részt a helyhatósági választásokon, akkor tulajdonképpen azokat is támogatom, akikkel nem értek egyet.
- ◆ A helyhatósági választások után nem szeretném, ha lelkiismeretfurdalásom lenne amiatt, hogy volt ugyan esélyem lakóhelyem jövőjéről is dönteni, de nem használtam ki.